

СІЧЕНЬ 1979 Ч. 1

JANUARY 1979 No. 1

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

Р. XXXVI Ч. 1 СІЧЕНЬ 1979	JANUARY No. 1 Vol. XXXVI
Христос родився ... Новорічні вітання у Підберізцях	1
О. Процюк. 30-ліття декларації прав людини	1
Д-р М. Богачевська. Вклад жінок у розвиток української спільноти	3
У.Л. Никифор з Криниці	4
Український Музей	6
Розмова з Надією Світличною	7
І. Калинець. Станислав Людкевич	8
Рідкісний ювілей	8
В. Барка. Джерело біля часовні	9
С. Лятуринська. Нарциз	9
С. Яблонська. Книга про батька	9
М. Калитовська. Софії Яблонській	10
О. Вікул. Замість інтерв'ю (Д. Генза)	12
О-ка. Чи "моє життя це мій замок"	14
Ікер. Останнє танго	14
Тільки між нами і телефоном Л. Калинович	15
Калейдоскоп жіночого життя. С. Андрушків	16
М. Барагура. Редакцію відвідала О. Войценко	17
Наші градуантки	18
Що читати. С. Яблонська. Книга про батька	20
М. Галун-Блак. Тітка Америка	21
Наші світлички. О. Хмляк. Концепції впливають на світогляд	23
Вісті з Централі	25
Вісті СФУЖО	26
Our Life	28
Листування редакції. Вислід конкурсу	31
Харчування. З приписів моєї мами. Х. Навроцька	32
Вишивка. Сукня з двох частин	33
Розвага — забава. В. Андрушків, К. Іваницька	34
Посмертні згадки. Замість квітів	36

Головна Управа СУА і Адміністрація Нашого Життя

108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003
тел. (212) 533-4646

Our Life Editor **Uiana Liubovych**
тел. (212) 674-5508

Український Музей

203 Second Ave., New York, N.Y tel (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня.

Редактор — Уляна Любович

Редакційна колегія: Світлана Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець, Марта Тарнавська.

"Розвага — забава" ред. Віра Андрушків.

Мовна редакція — Наталя Лівницька-Холодна.

Передплата в США і Канаді: річна...11.00 дол. піврічна... 6.00 дол.

Поодиноке число 1.15 дол.

Річна передплата: в Англії... 2½ ф. ст., в Австралії... 5 а. д. у Франції... 20 фр., в Німеччині...20 н. м., в Бельгії...250 б. фр.

Published by Ukrainian National Women's League of America, Inc. Monthly publication except August.

Subscription in the United States of America and Canada 11.00 per year, half year 6.00; single copy \$1.15.

In England 2½ pound sterling per year; in Australia 5 Austr. dollars per year; in France 20 fr per year; in Germany 20 d. m. per year; in Belgium 250 b. fr. per year

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation, 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова

Олександра Різник — заступниця голови

Люба Волинець — заступниця голови

Христина Навроцька — заступниця голови

Марія Томоруг — заступниця голови

Ірена Чайківська — протоколярна секретарка

Марія Савчак — кореспондентська секретарка

Олександра Кіршак — касирка

Іванна Ратич — фінансова секретарка

Оля Гнатейко — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Кіндрачук — організаційна

Дарія Маркусь — культурно-освітня

Ірина Руснак — музейна — мистецька

Ірина Лончина — виховна

Теодозія Савицька — суспільної опіки

Ірина Качанівська — суспільної опіки стипендій

Олена Процюк — пресова

Марта Терлецька — зв'язків

Люїза Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова

Поля Книш — член

Надія Попель — член

Евгенія Новаківська — заступниця

Оксана Микитин — заступниця

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Кашубинська — Огайо

Марія Юзефович — Чикаго

Наталія Даниленко — Філадельфія

Лідія Гладка — Нью Джерсі

Рома Дигдало — Дітройт

Олександра Кіршак — Нью Йорк

Іванна Мартинець — Північний Нью-Йорк

Ірина Скочдополь — Нова Англія

Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Myroslawa Rudenska

245 Wigman Rd. Bilborough Estate

Nottingham, England

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens

Notting Hill Gate, London W.2

АВСТРАЛІЯ: "Library & Book Supply"

16a Prospect St

Gleroy, W9, Victoria

Australia

ФРАНЦІЯ: Daria Melnykovich

c/o N. 7 887 93 de Paris

26 rue de Tercy, Paris 18-2,

France

НІМЕЧЧИНА: Ukrainischer Frauenverband

Haus der Begegnung

8 München 5, Rumfordstr. 21

ХРИСТОС РОДИВСЯ !

СЛАВІТЕ ЙОГО!

У цей святковий час шлемо бажання всім нашим землякам в Україні і поза Україною. Зокрема думки наші, сповнені турботи, будуть з усіма тими, які не мають змоги вільно і серед своїх найближчих зустрічати цей радісний день народження Божої Дитини.

Успіхів і щастя в особистому й громадському житті бажаємо всім членам нашої Організації, Управам Округ та Відділів.

Вітаємо в цей час почесну голову Союзу Українок Америки пані Лідію Бурачинську та на її руки, як голови СФУЖО, передаємо наші найкращі бажання всім складовим організаціям СФУЖО.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

НОВОРІЧНІ ВІНШУВАННЯ У СЕЛІ ПІДБЕРІЗЦІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Віншую Вас нині в тім Новім Році
Що б щастя сприяло Вам на кожному кроці.
Хай Благодать Божа Вас не опускає
Дай Вам Боже того, що серце бажає.
Як те зеренце що сію цільне,
Хай Ваше серце все буде вільне,
Від нещастя клопотів лихої години,
Хай Вас Бог стереже, щохвили до днини.
Днесь нова година зачинає бити
Дай Вам Боже щастя много літ прожити.
Христос родився.

ВІЗИТА У БІЛОМУ ДОМІ

ОЛЕНА ПРОЦЮК

30-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ДЕКЛЯРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

6 грудня 1978 р. у Білому Домі відбулося святоче відзначення 30-ліття проголошення Універсальної Деклярації Прав Людини. На цю урочистість запрошено 250 різних громадських організацій, у цьому числі і українські організації, які активно працюють для поширення ідей Універсальної Деклярації. Серед українських гостей ми бачили представників УНСоюзу, Українського Інформаційного Бюро, УККА, представників СКВУ, УБС, української (американської) демократичної партії. Серед запрошеного жіноцтва були пані: Іванна Рожанковська голова Союзу Українок Америки, Каміля Гук-Смородська член етнічної Ради стейту Нью Джерзі і Уляна Мазуркевич представниця Комітету Оборони Мороза.

Президент Картер заявив готовість Америки обороняти людські права у світі, З. Бжезінські, головний дорадник Президента для справ безпеки і С. Венс державний секретар у коротких промовах виголосили подібні думки. Однією із центральних тем усіх промов було те, що до сьогоднішнього дня Америка не підписала міжнародного договору проти геноциду та, що цю справу буде винесено перед американський сенат для розглянення і підписання договору. У тих кількох словах ми повідомляємо наших читачів про офіційну частину церемонії у Білому Домі. Однак, варто пригадати при тій нагоді над Універсальною Деклярацією Прав Людини, її переходом з декларативної заяви, що її проголосили Об'єднані Нації у 1948 році, у правовий статус міжнародного чи міжнародних договорів та переведення цих договорів практично у життя.

Універсальна Деклярація в основному складається із 2 частин: частини про цивільні і політичні права людини і тут належать добре нам відомі точки про заборону без-

законного в'язнення осіб. Заборону тортур, про потребу гуманної поведінки супроти в'язнів, заборону торгівлі людьми. Менш відомі нам є точки Деклярації, що відносяться до економічних, соціальних і культурних прав людини, а саме: право на освіту, на вільний вибір звання і праці, право на добрі умови праці; — далі Деклярація признає право на охорону родини, матерів, молоді і дітей, а також признає право вільного вибору партнерів до подружнього життя. Список різних прав є доволі довгий, його нелегко включити у нашу коротку статтю. Для порядку хочемо зазначити на цьому місці, що пізніші Деклярації: Деклярація Прав Дитини (1956 р.) і Деклярація проти Дискримінації Жінок (1967) коренями сягають якраз в Універсальну Деклярацію Прав Людини.

Міжнародна умова по відношенню до Геноциду не належить до Універсальної Деклярації Прав Людини. Вона попередила її проголошення на один день. До речі, вона була зумовлена повоєнною реакцією світу на масове винищення жидів у Німеччині.

Від "Деклярації", яка має виключно "декларативне" і моральне значення до міжнародного договору, який має правну і обов'язуючу силу, дорога далека. Приглянемося ходові Деклярації проголошені Об'єднаними Націями, які по суті речі не мають жодної екзекутиви але діють через своїх членів, якими є незалежні держави (зараз їх є 151), а які заявили свою охоту об'єднатися для спільної співпраці. Завданням ООН є узгоджувати різні погляди своїх членів, допомагати розв'язувати різні конфлікти, служити порадою, ініціювати різні дії, творити моральний клімат для співпраці і втримання миру у світі. "Деклярація" набирає правової сили тоді коли вона принята усіма державами (чи

Our cover. Mykola Butovych. Blessed Mother and Child. From a Christmas card of the church of St. John the Baptist, Hunter, N.Y. Наша обкладинка. Микола Бутович. "Божя Мати з Дитятком" зі святочної картки Церкви Св. Івана Христителя, Гантер

Зустріч з представниками громадських організацій у Білому Домі 6 грудня 1978. Зліва: У. Мазуркевич — комітет оборони Валентина Мороза, Ю. Куляс — УККА — Чикаго, І. Фліс — президент УНС, Іванна Рожанковська — голова СУА, Е. Попель, І. Смолій — Братський Союз, І. Ольшанівський — Комітет Оборони Людських Прав — Ньюарк.

Meeting with representatives of community organizations at the White House on Dec. 6, 1978.

Світлиць Ю. Нестерчук

Білий Дім. 30-ліття проголошення Універсальної Деклярації Прав Людини. Зліва: І. Рожанковська — голова СУА, Ю. Куляс — УККА — Чикаго ОДВУ, Роман Шраменко, Анн Векслер — асистентка през. Картера, Н.Н., Камілія Гук Смородська — член Етнічної Ради Стейту Нью Джерсі, Н.Н., В. Манджіардо — асистентка Ан Векслер для етнічних справ (відт Yates обличчя).

The White House. 30th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights.

Світлиць Ю. Нестерчук

більшістю держав) на Генеральній Асамблеї, правно оформлена і підписана (ратифікована) державами. Ті, що підписали договір (Ковенант) є зобов'язані правно і морально дотримуватися його, вони відповідають перед іншими що підписали цей договір і перед О. Н., які на бажання чи скарги тих партнерів можуть просліджувати провини. Не всі держави погоджуються підписувати такі договори. Цікаво, що як правило Радянський Союз і соціалістичні держави підписують договори куди швидше чим Америка.

Переродження Універсальної Деклярації Прав Людини в обов'язуючі договори забрало чимало часу. Вкінці, 1966 році, тобто по 18 роках різних дебат Деклярація була одногосно принята і затверджена Асамблеєю, а її окремі точки охоплені у два міжнародні договори. До червня 1978 р. 51 держав ратифікувало договір про економічні, соціальні і культурні права людини, а 49 держав ратифікувало договір про цивільні і політичні права. Щойно у 1977 р. Президент Картер іменем Америки підписав оба міжнародні договори....

Окремо слід нам сказати про міжнародний договір у справі заборони Геноциду, який став правовим документом у 1948 р. До сьогодні цей договір підписали 83 держави, члени О. Н., Америка досі ще не підписала цього договору, хоча всі президенти починаючи від Трумана, його обстоювали (Президент Рузвельт відмовився підписати цей договір). Американський Сенат був противний підписанню цього договору та відкидав усі зусилля президентів, бо видавалося що це загрожує суверенності Америки і є суперечне з її конституцією та у майбутньому можуть дати право і вільну дорогу різним чужинним експертам досліджувати дійсні чи мнимі провини американського уряду у ділянці людських прав.

Президент Картер, який мабуть перейде до історії як такий, що послідовно намагався обороняти людські права, доволі довго з'ясовував на згаданій попередньо імпрезі становище Америки у відношенні до виконання дезидератів Універсальної Деклярації. Він сказав, що людські права є нетільки продискутовані ним і головами інших держав — так африканських, південно-американських, як і Радянського Союзу, але також багато економічних і торговельних договорів, що їх заключає Америка, залежить від того чи дотичні партнери додержуються міжнародних умов у цій ділянці.

Запрошення 250 делегатів до Білого Дому для відзначення 30-ліття проголошення Універсальної Деклярації Прав Людини було доказом того, що Президент Картер доцінює значення тих організацій та їхнього членства і поважає їхню працю у ділянці людських прав. Запрошені повинні вважати це відзначенням. Проте, одночасно таке запрошення зобов'язує так представників як і членів організацій до дальшої наполегливої праці у ділянці людських прав та співпраці з урядом. Одним із доказів того буде їх всеціла підтримка Президента Картера у його зусиллях ратифікувати міжнародний договір проти Геноциду. Ми, як громадяни демократичної держави маємо великий вплив на наш уряд, який ми самі вибираємо вільним голосуванням. То ж і тепер ми повинні вимагати від Сенату ратифікації конвенції проти Геноциду та повинні повідомити наших Сенаторів, що ми українці, яких мільйонами винищувано в часі голоду, у II-гій світовій війні і тепер зазнаємо постійних переслідувань, навчені власним досвідом, вимагаємо ратифікації міжнародного договору проти Геноциду.

Докінчення на стор. 4

ВКЛАД УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Скорочена доповідь д-р Марти Богачевської на XVIII Конвенції СУА в Нью Йорку — 28 травня 1978 р.

Чи жінка, тим що є жінкою творить окремішну групу і чи така група є легітимним полем для історичних дослідів? Чи вивчаючи жінок, ми можемо збільшити, чи поглибити знання історії України?

Жінки мало писали історії, а історики пишучи її, згадували про визначні жінки України, але така розповідь не вичерпує історії. В 1969 році вийшла ілюстрована книжка Полонської Василенко "Видатні жінки України" Традиційно представлена історія жінок, натрапляє на усі проблеми історії України.

Ми не знаємо історії жінок. Ми не опрацювали історії родинних відносин. Економічна історія, включно із історією селянства, не може поминути ролі жінки.

Фолкльор, етнографія та література дають більше інформацій про жінок, як джерела історії.

Народництво 1870-их років дало поштовх жінкам вищих клас іти на село. Жінки швидко включилися в етнографічну діяльність на Україні. Цей рух, на відміну від російського, посилив українське народництво, а особливо в галузі підставової освіти. В модерному періоді жінка виступає в першу чергу в літературі. Тут жінки відіграють важливу роль у популяризації модерного поняття народу. Література віддзеркалювала побут й творила ідеал жінки. На тому ідеалі — жертвенної матері, вірної подруги, чесної дівчини, виховувалися українські жінки.

Більш конкретно можемо говорити про роль організованого жіноцтва в українській спільноті.

Важною організованою групою жінок, що відіграла поважну роль на заході Європи, є монахині. Роль монахинь на Україні не розпрацьована, хоч їхній вклад в освіту жінок та у творенні передшкілля, є дуже важливим.

Жіночий рух — фемінізм — це у початках організація жінок для сформулювання своїх людських прав. Ціль цього фемінізму — скасування дискримінації проти жінок, причинився на формулювання поглядів Наталі Кобринської. Цей рух відіграв роль у формуванні нової української спільноти на східній і західній Україні на переломі 19 і 20 століть. Українське жіноцтво було активним чинником у розвитку історичних процесів новітньої української історії. На східній Україні, де не було забезпечених людських прав; в додатку до політичного й економічного надужиття, українська спільнота була ще обмежена у своїх національних правах. Українські жінки ставали плече об плече із чоловіками в боротьбі за права людини й народу і не підчеркали окремо потреб жіночого визволення.

УНР була одною із держав світу, що ухвалила рівні права для жінок, випереджуючи ЕРА на 60 років.

В Галичині жінки гуртувалися в інтегровану політичну діяльність. Специфічно жіночі організації були допомогові. Декотрі мали національно-український характер. При допомозі літератури, шкільництва та видань — жінки відіграли важливу роль у кристалізації національної свідомості.

Український фемінізм, як фемінізм, розвинувся в Галичині. Проти допоміжної ролі жінки у хари- тативній і суспільній діяльності, виступила Наталія Кобринська. Вона поділила погляди щодо зміни економічних, суспільних та політичних відносин. Вона бачила конечність у зміні суспільних відносин, у розподіленні функцій в родині. Дитячі садочки та спільні кухні, були для неї тільки засоби для облегшення життя селянам. Кобринська, чи не одна із перших феміністок, бачила потребу змінити погляди мужчин; вона змагала до рівного доступу в науці, заробітній праці, в суспільстві. Вона намагалася гуртувати жінок в окремі товариства. Важне є тут підчеркнути, що від 1884 р. обабіч Збруча існують товариства жінок.

Перша світова війна, національні змагання, революція, прискіпили участь українок у громадському житті усіх частин України.

Життя жінок Радянської України, пішло іншим руслом; там жінка активізується в економіці, різних професіях і на жаль ділить долю і недолю українців в радянській спільноті.

В Галичині, Буковині, Волині, жінки організувалися в жіночих організаціях і ті відіграли неабияку роль в українському житті. Важливість тих організацій переходить межі феміністичних змагань. Серед тих організацій Союз Українок був поміркованою організацією. Підставою поміркованості, була реальна оцінка можливостей праці. Ситуація по селах була зла, як її поліпшити, маючи обмежені можливості і ворожість уряду?

Вклад СУ в українське суспільство був багатогранний. СУ виконував функцію "міністерства суспільної опіки" Головний труд пішов на піднесення рівня життя та свідомості української селянки. Організаційна діяльність та жіноча преса ширила потребу раціональної господарки, потребу кооперації, зужиття ресурсів села на поліпшення його щоденного життя. Курси шиття, варення, підвищали українську мову, давали знання. Це все давало почуття національної солідарності і власної гідності. СУ при допомозі садочків, ставив підложжя для освіти, творення бібліотек, причинився до поширення суспільної діяль-

Докінчення на обороті

НИКИФОР З КРИНИЦІ — МАЙСТЕР НАЇВНОГО МИСТЕЦТВА

(Виставка в Українському Музеї від 11 листопада 1978 до 28 січня 1979)

Далеку дорогу відбув Никифор з Криниці по черз Львів, Варшаву, майже всі європейські столиці до США і Нью-Йорку. Цю мандрівку відбув, правда, не особисто, але у своїх творах. У них бо цей, майже глухий і німий, неграмотний лемко втілює свою візію світу, візію себе самого у тому напівказковому світі своїх творів. Цей світ у протилежності до реального життя Никифора був повний майже казкової зовнішності. Можливо, що саме те, що між ним і реальним світом стояло його фізичне каліцтво, а його суспільна і життєва ситуація ставила його поза дужки нормального життя тих, серед яких він родився й жив, можливо що саме те розвинуло його уяву. Недостачі реального життя він доповнює фантастикою, мрією. Мабуть, все те, що він не міг передати словами, він виявив лінією і барвою. Малювання стало зв'язком між його внутрішнім світом і дійсністю. Мистецьке надхнення

Никифор з Криниці. Місто з залізничним двірцем, акварелья Nikifor of Krynica. City with a railroad yard. watercolor

Докінчення ВКЛАД УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

ности та збільшив ряди української інтелігенції. СУ допоміг національному і економічному розвоєві села.

СУ спопуляризував особисті осяги жінок: тут треба згадати фабрики й кооперативи, створені жінками.

Завдяки жінкам, стало популярним народне мистецтво, що не тільки дало жінкам ще одний засіб господарки, але збільшило почуття самобутности українців.

СУ причинився до спопуляризування української проблеми на міжнародних форумах.

Зорганізоване жіноцтво західних земель України стало свідомим і повновартісним членом своєї спільноти. За рівень, досягнення і недомагання цієї спільноти, жінка тепер відповідальна.

Відкриття виставки творів Никифора з Криниці, майстра наївного мистецтва. Зліва: Марія Шуст — директор УМ, Марія Савчак, пресова референтка, Олександра Різник — голова УМ, Марія Душник, яка під час відкриття виставки вручила дар УНС — 500 дол. Наталка Хумра-Рубак.

The opening of the show of Nikifor of Krynica, master of naive painting. Left to right: Maria Shust — director of the Ukrainian Museum; Maria Sawchuk — press chairman; Olexandra Riznyk — president of the Ukrainian Museum; Maria Dushnyk — presenter of a \$500 donation from the Ukrainian National Association; Natalka Chytra-Rybak.

перевтілює те, що він бачив, у повні ліризму, поетичні краєвиди — архітектури, вимріяні казкові міста. Хоч в основі він приймає те, що бачив, але він не зображує його реалістично, тільки доповнює уявою: до будівель домальовує вежі, аркади, вулиці сполучує тунелями, уявними спорудами. Видно, що візантійська церква у лемківському спримиізованому стилі, у якій він від дитинства знаходив втілення удоховленої краси, мала на нього великий вплив. Дуже часто серед тих вимріяних краєвидів, вулиць, архітектур він зображує себе у постатях чи то судді, маляра, науковця, єпископа, а навіть святого. Характеристична, наприклад, картина п. н. "Никифора вітають у хаті", або "Святі з Никифо-

Докінчення 30-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ

Як бачимо ідеї Об'єднаних Націй, тої великої, інформативної дорадчої організації поволі фільтрують від гори в низ, проникають людські громади та заторкують нас усіх. Об. Нації це установа якій далеко до досконалости, але покищо нема ніякої іншої, кращої. Нам треба з ними працювати, цікавитися їхньою програмою, підтримувати уряд у його праці. Те, що Об. Нації можливо надто ліберально підходять до деяких справ є нашою виною. Молоді народи, які щойно добилися незалежности легко наклонити у такий чи інший бік. Вони незвичайно динамічні і рухливі. На жаль, якраз західні держави немов "обросли мохом" і дуже часто багателізують собі Об. Нації. Тому то є і нарікання на перевагу Третього Світу чи комуністичні впливи в Об. Націях. Час було б зміцнити наші представництва в Об. Націях, співпрацювати там де можна, а де не можливо, ясно і поважно обстоювати своє становище. Того можемо і повинні вимагати від нашого уряду.

Никифор з Криниці. Містечко у скелястих горах, акварель
Nikifor of Krynica. A town in the craggy hills, watercolor

ром у човні” Часто на картині видніє напис, якісь літери, які не мають реального значення, а є доповненням, частиною композиції.

Відкрив Никифора у 30-их роках львівський маляр Роман Турин, який високо оцінив його творчість. Вперше твори Никифора були виставлені у Львові на збірній виставці мистців — самоуків, яку влаштувала Асоціація Незалежних Українських Мистців (АНУМ) у Львові в 1938 р. Тоді то 105 картин Никифора вперше побачили ширші кола зацікавлених. Роман Турин показав теж його твори у Парижі, наслідком чого появилися рецензії у польській і ін. пресі. Війна перервала цю дорогу до слави. Після війни до хвилини його смерті було 80 виставок, в тому багато з них індивідуальних, у Варшаві, Лондоні, Парижі — в галеріях і музеях (в тому у Музеї Модерного Мистецтва в Парижі) Європи, а теж в Сао Павльо в Бразилії та в Гаїфі в Ізраелі. В 1967 р. відбулася його велика ретроспективна виставка у Варшаві, а ще перед смертю в 1968 р. індивідуальна виставка у Львові і Києві. В Америці були виставки Никифора в Чикаго (1961), у 1965 в Музеї — Архіві УВАН в Нью-Йорку, в галерії La Voetie в Нью-

Починаючи новий, 1979 рік дякую усім співробітникам та бажаю їм усього найкращого з Новим Роком та Святами.

Як і минулого року, дякуємо пану Осипові Головацькому за поміч та бажаємо йому і його найближчим всяких благ!

Працівники Компютопрінт в часі нашої, вже трьохрічної, співпраці стали нашими приятелями. Їм усім як теж власникові Компютопрінт інж. Богданові Чайківському дякуємо і бажаємо усього найкращого!

Уляна Любович
Редактор "Нашого Життя"

Никифор з Криниці. Никифора вітають у хаті, акварель
Nikifor of Krynica. Nikifor is greeted at a Lemko home, watercolor

Йорку (1966 — 68) в Bodley Gallery у 1967 р. Про нього написано багато монографій зроблено навіть фільми про його творчість.

Виставка, яку влаштував Український Музей у Нью-Йорку, збігається з 40-літтям першої виставки Никифора у Львові і з 10-літтям його смерті.

Дорадником при її влаштуванні був Вадим Лесич, колекціонер творчості Никифора, автор монографії "Никифор з Криниці" (Сучасність 1971). Виставку зорганізувала Марія Шуст, директор УМ. Чепурно виданий каталог містить статтю Ірини Петренко — Феदिшин, викладача мистецтва в Джан Джей Коледжі. Уклад виставки Зенона Фешака, директора виставок в музеї Сівк Сентер у Філядельфії.

Виставка обіймає 50 картин Нікифора, в тому 40 акварель, 8 рисунків кольоровим олівцем, 2 рисунки олівцем. Треба підкреслити мистецьке оформлення виставки. Рівночасно на екрані можна бачити кольорові прозірки з Криниці, якої краєвиди були надхненням для Никифора і де він більшість свого життя перебував.

У.Л.

СПРОСТУВАННЯ

В ч. 10 "Нашого Життя" з листопада 1978 р. на ст. 6 помістили ми статтю "Єлисавета Скоропадська — Кужім. Ця стаття зустрілася з гарним відгуком від наших читачів. На жаль показалося, що подали ми неточні дані про родину гетьмана Павла Скоропадського. Сьогодні подаємо правдиві дані, а саме. У Скоропадських було три дочки: Марія, Єлисавета і Олена, яка тепер живе у Швейцарії, та три сини Петро (помер маленьким) Павло і Данило.

Редакція "НЖ"

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE ·
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ ДЛЯ ПУБЛІЧНОГО КОРИСТУВАННЯ
СЕРЕДА, СУБОТА, НЕДІЛЯ: год. 1-5 ПО ПОЛ.
ПЯТНИЦЯ: ГОД. 3-7 ПО ПОЛ.

В ІНШИЙ ЧАС, ЗА ДОМОВЛЕННЯМ: ТЕЛ. (212) 228-0110

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

По 50.00 Ukrainian Society of Great Cincinnati
Гонорар д-р Аскольда Лозинського за виступ на Листопадовій Академії з святочною доповіддю.

По 15.00 Пан В. Короп з Ірвінгтону, Н. Дж.

По 10.00 Пані Ройовська, Бруклін, Н. Й., П. Синенко, П. Крум, П. Бішко, П. Кравс

По 5.00 Василь Біловус з Воррин, Міч.

Український Музей складає всім жертводавцям щирі подяки

ДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Дарія Балазюк, Бетлегем, Па.

2 рушники — щоденного ужитку, 1932 р. повіт Рудки, льняне полотно, обрус — тканий 1924 р., в селі Веринь, повіт Жидачів, спідничка — льняне полотно, вишита в 1940 р., 3 уставки — 2 мужеської сорочки, 1 жіночої сорочки, 1938 р.

Любомира Мокій, Вотервліт, Н. Й.

лейбик — з Лемківщини, село Манів, 20-го ст. гердан — з Лемківщини, село Жубраче, 20-го ст. хустка — з Лемківщини, село Жубраче, 20-го ст. гора вишитої подушки — вишивала Стефанія Данисів, 1920 р. два кусники вишивки з сорочки — село Жубраче, 20-го ст.

Ілля Городецький, Сиракузи, Н. Й.

4 знімки — 1936-1937, з села Бильча, Миколаївського району

Іванна Зобнів, Бінггемтон, Н. Й.

кусник вишивки — 1900, з Лемківщини, американський словник — 1852.

Варка Чубота, Пенсильванія

льняне полотно, конопляне полотно праці Мотрі Пастушенко, повіт Підгайці.

Василь Мизак, Бруклін, Н. Й.

фартух і гердан 1920-го р. з села Гермаківки, повіт Борщів, область Тернопіль.

Олена Чорна, Форт Лі, Н. Дж.

килим 19-го ст., район Тернопіль

Оксана Колесніченко, Міннесота

рушник — з Полтавщини 1870-1880 р.

Катерина Коленяк, Кінгстон, Н. Й.

прикраси нашійні, правдиві коралі з кульчиками, 23 серветки і інші ручні вироби Пані Коленяк

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЦІ

Тетяна Блендонога, Боффало, Н. Й.

2 серветки, 4 подушки на голки

Дарія Балазюк, Бетлегем, Па.

2 серветки, 2 малі рушники

Юлія Анастас, Мічіген

6 сортів різдвяних карток (разом 648)

Марія Шуст

Директор Українського Музею

В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ В НЬЮ ЙОРКУ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ВИСТАВКА МАТЕРІАЛІВ "САМВИДАВУ"

Починаючи з днем 10-го лютого 1979 р. в Українському Музеї в Нью Йорку буде відкрита виставка української і іншої підпільної літератури, яка появляється в Советському Союзі. Виставка триватиме до 18-го березня 1979 р.

Виставка, яку влаштовує музей разом із видавництвом "Сучасність", охоплюватиме документи, авторами яких є визначні діячі культури і оборони людських прав, такі, як Валентин Мороз, Вячеслав Чорновіл, Микола Руденко, Леонід Плющ, ген. Петро Григоренко і інші, а також жидівський діяч Анатоль Щаранський і російський науковець, лауреат Нобля, Андрій Сахаров.

Також там можна буде оглядати підпільні журнали — Український Вісник, Хроніка Поточних Подій і Хроніка Литовської Католицької Церкви, манускрипти поезій ув'язнених українських, литовських, російських, жидівських поетів, праці яких продісталися з тюрем на Захід. Велика більшість усіх тих документів вперше буде показана в Америці.

В додатку до праць діячів культури і оборони людських прав, будуть там також знімки з психіатричних лікарень і тюрем, де перебувають політичні в'язні.

В цілості виставка яскраво наświetлює змагання не-російських народів, які є під гнетом СССР, за національні, культурні і людські права.

Марія Савчак

ЩЕДРИЙ ДАР

На покриття коштів видання Бюлетеня Українського Музею 64 Від. США склав пожертву у висоті 200.00 дол. і закликає другі Відділи допомогти у цьому Українському Музеєві.

Хто наступний?

РОЗМОВА З НАДІЄЮ СВІТЛИЧНОЮ

На суботу 16 грудня, запросив Союз Українок Америки Надію Світличну до Народнього Дому в Нью-Йорку на зустріч, яка мала форму "розмови з Надією Світличною"

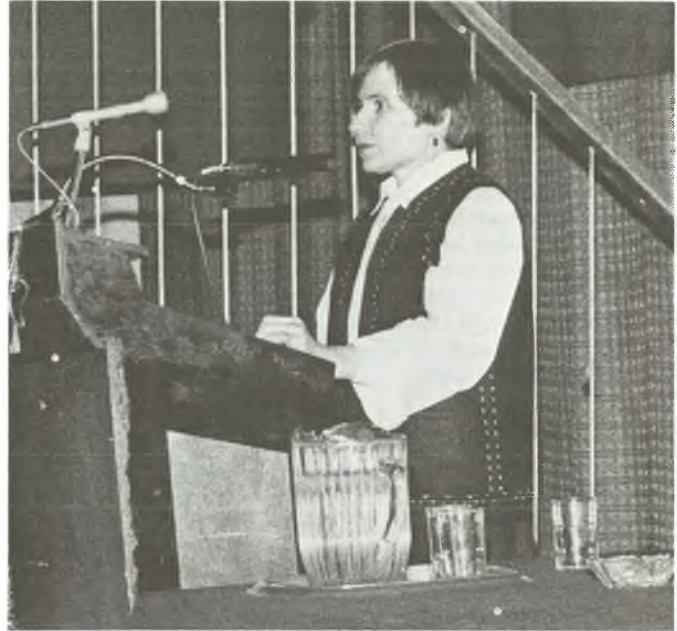
Голова СУА Іванна Рожанковська у вступному слові розказала, що у 30-ту річницю Деклярації Прав Людини і в 3-тю річницю Гельсінкських Угод През. Картер запросив 6 грудня до Білого Дому представників 250 громадських організацій, зацікавлених обороною прав людини, та заявив їм, що він має намір і в майбутньому далі вимагати придержування тих угод.

Надія Світлична своє слово розпочала теж згадкою про Гельсінкські Угоди.

Розказала вона про свою молодість та про те, як вона, колись легковірна членка Комсомолу, дійшла до свідомости фактичної ситуації в Радянському Союзі. Говорила вона про внутрішню свободу, яку людина може заховати навіть у в'язниці, а буває так, що на волі інколи доводиться діяти не так як бажалося б. Розказала теж про людей, з якими їй доводилося зустрічатися і яких життєва постава дає другим снагу не піддаватися, а витривати і витерпіти не одне. В тюрмі люди різних світоглядів один одному допомагають та шанують один одного.

Далі "розмова" продовжувалась так, що присутні задавали питання а гостя спокійно, речево й чудовою українською мовою відповідала. Питання торкалися головно ситуації в Україні, русифікації, справ віри й церкви, а теж поняття націоналізму, різниці між Галичиною та Східньою Україною і інших проблем. На думку Надії Світличної не можна собі уявити, що тепер в Україні будуть боротися тими способами, якими боролися присутні тут, тоді коли покидали Україну. Та все таки є там багато людей, які вірять що задушити українську культуру, мову, народ неможливо ні зброєю, ні підступом. Хто раз усвідомить собі свою батьківщину, той буде жити для неї. Головне не вважати себе безбатченком ні там, ні тут.

Якщо йдеться про перші вражіння після приїзду до США, то гостя вважає, що приязне наставлення до неї

Надія Світлична відповідає на запити під час зустрічі влаштованої СУА

Nadia Svitlychna answers questions during a meeting organized by UNWLA.

відноситься до всіх тих, які запроторені у концлагері чи на засланні.

Для всіх, хто терпить переслідування в Радянському Союзі важлива свідомість, що про них знає світ.

Вона запримітила деякі розходження поміж українцями. Але ж, коли велике горе, то треба забувати за дрібниці.

Присутні, яких зібралось понад 150 осіб, з увагою прислуховувались до відповідей Надії Світличної.

Секретарка зустрічі Ольга Гнатейко захотила присутніх писати картки з бажаннями для політв'язнів і їхніх родин. Організатори приготували такі картки для тих, які хотіли б вислати такі бажання.

ВІТАЄМО НОВИЙ 38-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ДЕНВЕР, КОЛОРАДО

В минулому існував в Денвері, Колорадо Відділ СУА, який припинив свою працю в 1972 р.

За ініціативою організаційної референтки Головної Управи СУА, Ірини Кіндрачук, Дарія Яворівська відновила діяльність СУА в Денвері та заложила Відділ, якому призначено ч. 38.

Ініціативний комітет в особах: Стефанії Дутчак, Надії Виннич, Дарії Яворівської скликав засновуючі збори на день 29 жовтня 1978 р. З присутніх пань на зборах вступило до СУА 14, а крім того вписалися в члени 4, які не були присутні на зборах. Вибрано Управу Відділу в складі: Дарія Яворівська — голова, Юлія Макарук — заступниця голови, Надія Виннич — касирка, Марія Фіглюс — секретарка.

Список членок 38 Відділу (крім членів Управи): Меланія Білоскурська, Ольга Хадай, Гелена Йоселин, Віра Гармон, Катерина Яремчук, Анна Ганчар, Люба Пиріг, Марія Кметюк, Стефанія Стебельська, Стефанія Дутчак, Валентина Медвецька, Лідія Федорів, Анна Кравчук, Теодозія Федак, Люба Белена.

На руки голови Дарії Яворівської складаємо Управі і новим членкам СУА ґратуляції та сердечні побажання багатьох успіхів і задоволення в праці. Щастя Боже

Ірена Кіндрачук
організаційна референтка СУА

***

СТАНИСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ

ІГОР КАЛИНЕЦЬ

Зловісна загроза тромбонів —
загроза навислої скелі:
дорогу ніхто не проторить,
дороги ніхто не осилить...
Тут поклику треба в мажорі,
мажору сурми і литаври,
щоб звуку не було жодного,
який би не вдарив.

І стали каменярами
такти,
акорди,
півтони...

А він,
відчувши під ранок
радісну втому,
з німбом, посрібленим зовсім,
з незмінно старомодним бантом,
виходить у довгу осінь
ходою анданте.

Д-р Станислав Людкєвич. Світлина з липня 1977.

Станислав Людкєвич закінчить 21 січня цього року 100 літ. З України пишуть, що там готуються до відзначення цієї рідкісної річниці. Приготовляють скомпонований Станиславом Людкєвичем "Кавказ" та концерти його композицій.

Ось виняток з листа зі Львова:

"Так хочемо, щоб ще рухливий був в той день. Він вже сам не виходить на вулицю, але голова працює цілком нормально. Такий став невеличкий і худенький! Мабуть це було літом, як зайшла до нього його бува студентка. То розказувала зі захопленням, який він розумний по молодечому і такий бадьорий, і навіть його задиркуватість не пропала. Просто роки фізично своє роблять, але дух у нього не старіється".

У другому листі читаємо:

"Я відвідав Сяся. Спершу не впізнав мене і спитав "З ким маюприємність", але коли пізнав, вицілував. Ми довго розмовляли і я обіцяв скоро знову його відвідати".

А ось уривок із спогаду п. н. "Сірий дім ч. 5" Уляни Любович, (7-ий збірник "Слова" — 1978 р.).

СІРИЙ ДІМ, ЧИСЛО П'ЯТЬ

Увійдімо в коридор, де 12 дверей веде до 12-ти кімнат-клясів. Перші двері — канцелярія, царство директора Дрималика.

Але хто ж то йде коридором, мугикаючи під вуса, характеристичною ходою, невеликими кроками? Д-р Станислав Людкєвич, популярно званий Сясьом. Анекдотів про нього повно. Хоча б про те, що той музика з кістками, крім

усього, залюбки ві якісь торговельні трасакції, переважно у Віденській кав'ярні, при тому теж цікавився... девізами, зрештою, з не дуже то блискучими успіхами. Йде й мугикає, або говорить сам до себе, зупиниться, махне рукою, прошепче "пся клев, пся клев" — не знати, чи це невдоволення стосується музичної фрази, яку саме творить, чи, може, якоїсь невдалої трасакції. Ось зупинився... напроти йде мій брат. "Юрку, просу тебе, Юрку, я тобі щось скажу, скажи татові... або ліпше не! — махнув рукою, пішов далі.

Один з анекдотів каже, що замість викинути в кошик на сміття несвіжу ковбасу, вкинув туди шлейки (підтяжки), які саме купив, а ковбасу поніс додому.

Але той Сясьо, він не тільки композитор високої кляси, але й та мистецько-розсіяна, сказати б, м'яка людина, яку має стійкість, яку силу духа! По багатьох роках зустріла його у Львові в консерваторії при вул. Хорущина. Здавалося, він нечєб-то змалів. Дав мені тоді ноти до слів мого тата п. з. "Чи тямш?" і з присвятою "авторові і його дружині". Написав теж власноручно згармонізовану для гри на фортепіяні улюблену пісню мого батька "Як засядем, браття, коло чарки" Його можна було зустріти в Інтуристі, де кожний кельнер намагався йому послужити і з вибачливою усмішкою дивився на його розгубленість. Одного разу, пізнього вечора, трамвай, яким ми мали їхати, минав нас поміж перестанками, але водій помітив Станислава Людкєвича і затримав трамвай так довго, аж поки ми не ввійшли. А Сясьо, хоч старший, товариш мого батька, по-джентльменському намагався відступити мені сидяче місце. Коли бачиш, як до нього ставляться ті кельнери, той кондуктор, то якось відчуваєш, що Львів таки не чуже місто.

ДЖЕРЕЛО БІЛЯ ЧАСОВНІ

Сліпучі хмари: крізь сновидний обрис,
приходять з гроземи, мінитись —
до гаю — теплістю і тінню добрий,
і тишина сплива, мов ниви.

Що там дорожчу, над кришталі, скарбність
і над бажання плином бистру,
побачити у скелі з уст, як справді —
джерелового повні змісту.

Бринить його зідхання: весь — морозний;
чуття, як хто напивсь, відновить.
і так пашіннями прокажуть рози
коло каплички ширу сповідь;

глядять! хто цілий день стежинку чесно
(свою впокорюючи гордість)
шукав, до джерела на перехресті,
що з серця світового родить

хто бідні болі взяв собі в частини,
хто від любови, мов від горя,
тому: в Мадонни біля стіп, щасливі
троянди — й скорбі в зорі вгорнуть.

("Океан", 1959)

НАРЦИЗ

В. Барці

У кошульці янголяток,
що здійсмається крилато,
він у небо задививсь,
очка широко розкрив.

Щось вважає ніби. Може,
ще гарніший світик Божий.
І, немов барасульки,
в очечках стоять слізки.

Сонечко чи дощик дрібен —
сниться, сниться сончик срібен.
І від тих чудесних з'яв
подив серденько поиняв.

("Київ", ч. 5, 1956)

Поет Василь Барка закінчив саме 70 років життя. З цієї нагоди містимо вірш цього, одного з найкращих поетів та вірш, який йому присвятила Оксана Лятуринська.

КНИГА ПРО БАТЬКА

З мого дитинства

Уривки*

Пришов лист від мами для мене однієї. Під час вечері тато мені його повільно перечитав.

Як мама вміє до мене говорити, коли пише... про Боруна, про мої засушені квіти і зілля, про сонце, що ховається за мокляками; підкінець вона писала: "Мені так бракує тебе, Зоєчко, моя дика квітко! Мої рамена порожні... Я хотіла б тебе притиснути до грудей і колисати, як колись, коли ти була ще немовлям. Але скоро буде Різдво і ми всі приїдемо додому. Та чекаючи, не забувай мене, Зоїка!

— Твоя любляча мама."

Я вислухала та скоренько сказала татові "надобраніч" і лягла в ліжку, притискаючи сильно до грудей дорогий лист мами і шепочучи дуже тихо: "Я ніколи не забуваю тебе, мамочко, я така сумна без тебе, але не вмію тобі того сказати, коли ти тут. Тато каже, що скоро новий учитель буде приходити вчити мене добре писати і тоді я зможу тобі ліпше написати, як сказати. Тепер, отримавши твого листа, знаю, чому так важно вміти самому писати й читати. Скоро, мамочко, я напишу тобі сама!"

З неба летять грубі, пухнаті сніжинки; вони крутяться в білому просторі, кладуться на широке

*Видавництво "Слово". Едмонтон — Париж.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА

галуззя сосон, ліпляться до землі і одні до одних так, наче б ткали килим, який скоро стає білий, пухкий і грубий та такий принадний, що мені хочеться туди лягти, як у перину.

Коли так падає сніг, я думаю про танок ангелів: легкий, мовчазний, весь білий... А, може, то душі дітей? Я хотіла б бути сніжинкою.

Наші вікна замерзають і вкриваються хорошими рисунками; сьогодні вони подібні до перехрещених галузок сосон.

Іншим разом вони нагадують пелюстки ромашок, чи листя плакучих верб, чи кришталіків, які тато показує мені у своєму мікроскопі.

Верства морозу на шибках така груба, що я тільки гарячим віддихом можу продмухати малесеньке віконце, щоб поглянути, скільки впало снігу.

Кругом біло і мовчазно, як у сні. Надворі ні живої душі і ніякі кроки не залишили на дорозі темних слідів, ніякі сани не просунулися срібною колією...

Здається, що сніг заволодів світом і полонив його у свій танок, свою працю. Адже сніг теж працює і навіть дуже корисно. Його грубий килим береже рослини і коріння від морозу, наче теплий кожух.

Він охороняє теж посіяне восени зерно в лоні землі, аж до весни, коли сніг топиться і зерно пучнявіє його солодкою водою, проростає і дає перші пагони під весняним сонцем.

Все закінчено. Гуски спечені, голубці з рижом теж. Борщ парує на краєчку плити і пахне. Все те розбуджує в мені голод і так хочеться вже їсти. До того, від самого ранку я нічого не мала в устах, навіть ковтка молока!

У кухні все поскладано і вимито. Юстина готує кутю, щоб мала час прохолонути. Добре зварену пшеницю мішає з маком, розтертим із цукром, додає родзинків, горіхів і багато меду. Яка ж вона смачна, та кутя. Але не треба їсти забагато борщу та інших добрих страв, щоб залишилось місце на кутю. Я її найбільше люблю.

Теж дивлюсь чи вже принесли дідуха, — в'язку сіна, яке розмітають по всій долівці; воно — неначе запашна зимова левада. Як радісно лягти на той пахучий килим. Так лежав малий Ісус, але його ясла були невеличкі, тоді коли наша кухня простора. Можна лежати або перекидатися вздовж і впоперек, робити козли та багато інших пустот, без кінця. Аж голова крутиться.

А потім ми сидимо заспані, вичікуючи першої зірки. Тільки вона з'явиться, коли з'являться під вікном перші колядники з кольоровими зіздами, освітленими всередині, і піchnуть першу колядку, щоб сповістити народження Христа.

Для них приготований кошик, повний пиріжків; ними наповнимо їм капелюхи, а дрібними грішми кишені. Вдоволені, вони піchnуть іншу колядку, а потім відійдуть із зіздою до інших домів, протоптуючи доріжку в глибокім снігу, що ляг тепло, наче хутрянний ковнір, довкола хат.

Від довшого часу мама замкнулася в їдальні, куди ніхто не сміє зайти. За якийсь час розкриються навстіж двері, і я з захопленням стану перед великою, запашною ялинкою, зодягненою святково, повною прикрас, і горіючою кольоровими свічечками та лямпіонами...

Стіл святково накритий і під столом теж дідух, стільки ж сіна, як у кухні. Тепер ціла родина засяде спільно до Свят-вечері, а я чекатиму нетерпеливо, аж прийде кутя...

Всі їдять мовчки, трохи втомлені і голодні, але всі теж ніби інші, сповнені радістю, так наче справді над хатою пролетів ангел, як каже Юстина...

Після вечері мама сяде за фортепіан, і ми всі заколядуємо разом "Бог предвічний", а я заховаюсь біля маминих ніг та буду дивитись, як вони натискають педалі. Тут затишно, тут я найкраще люблю слухати музику. "Як Борун, — сказав Ярکو, — як Борун!"*

У різдвяний ранок, перед Богослуженням, всі ми пішли ховзатися на замерзлі мочари. Лід світився під сонцем, як дзеркало, без однієї зморщечки.

Ми були веселі і вдоволені, навіть Ярکو старався бути до мене уважливим і при перегонах дав мені

*Борун — так називався собака.

СОФІЇ ЯБЛОНСЬКІЙ

Заплети мені, няню, коси,
і обвій тісно над чолом.
Подивись, сіножаті скошені,
положилися рукавом.
Покотилося сонце над дорогою,
а вона біжить, біжить,
мов мить.
Назбираю волошок у подолок
і за нею побіжу у світ.
Не здожене мене ніхто,
ані хмари, ані мій Борун.
Тільки вітер вколише, часом
мій відчай і мій сум.
Тільки зорі, тобі над ранком
скажуть де шукати слідів;
тільки вітер тобі перекаже
мій привіт для моєї землі.
Заплети мені, няню, коси
і вплети твою мудрість мені.

виграти. Йому було видно приємно, показатися ввічливим до мене, а я була рада залишити його в переконанні про його доброту.

Це вперше я граюся з ними всіма і наводжу, що приємно в гурті бігати на совгах, ліпити діда Мороза на санчатах і потім поштовхнути їх з усієї сили та дивитись, як вони мчать по через ховзанку з білим дідом.

Перед тим, як пустити санки, ми закладались між собою, як далеко заїде дід Мороз. Кожного разу Мірко значив границю, яку хто вибрав, і той, що виграв, діставав десять горіхів зі спільної каси. Я не виграла ні разу, бо все значила границю задалеко.

За порадою Мірка, який думав, що Іван вже втомився, наганяючи санчата, я поставила мою границю близько, заблизько, бо санки помчали аж на другий бік. Ніхто не виграв.

Тоді Мирослав крикнув:

— Виграв дід Мороз, бо він видержав розгін і залишився на санках. Дід Мороз побідник!

— Будемо голосувати! — запропонував Ярکو.

— Що це значить? — запитала я, зацікавлена.

— Значить, вибрати поміж дідом Морозом та Іваном. Коли тобі скажуть, що черга голосувати за діда Мороза, а ти думаєш, що він побідник, піднесеш руку. Коли думаєш інакше, то почекаєш, аж будемо голосувати за Івана.

— Починаємо! Хто за діда Мороза?

Я була нерішена. Правда, дід Мороз значніший від Івана, і його свято, але що ж він зробить з горіхами? Тоді, коли Іван їх з'їсть зі смаком.

Марійка, Оля і Мірко піднесли руки. Тепер я була готова теж піднести, але що ж дід Мороз зробить з горіхами?

Мірко тріумфував:

— Ми виграли! Дід Мороз виграє!

— Почекай, — сказав Ярко, — ще побачимо!

— Що ти хочеш побачити? Чи наші руки мають п'ять пальців? То нічого тобі не допоможе, бо ти не вмієш рахувати...

— І чому я не вмію рахувати? — спитав Ярко.

— Бо ти кажеш чекати, щоб побачити, чи три на п'ять дають більшість.

— Це ще побачимо! Тепер голосуємо на Івана. Починаємо! Раз, два, три! — Як на заклик піднеслося три руки: Ярка, моя і Олі.

— А що я тобі казав! Ти хвалився заскоро!

— То не впорядку, — заперечив Мірко, — ти дав знак Олі!

— Я не фальшую при голосуванні, — запропонував Ярко. — Ану, Олю, чи я дав тобі знак?

— Ніхто не мав мені давати знаку! Я голосувала за обох, бо дід Мороз нас втішив однаково, як Іван!

— То неправильно! — настоював Мірко, вражений. — Але з жінками завжди те саме. Вони поступають за своїми почуттями. Та покищо ніхто не виграє нагорода.

— Як ніхто? Дід Мороз виграє однаково, як Іван! Кожному належить по п'ять горіхів. Ось, на тобі, Іване, п'ять і ось для діда Мороза.

— Та що він з ними зробить? — спитала я втішена.

— Правда, що він з ними зробить? — Повторив Ярко. — Ми всі йолопи! Зрозуміло, ми візьемо їх, за дозволом діда Мороза, для гри і повторимо перегони санками. Але що тим разом я виграє п'ять горіхів, то маю першенство і право вибрати нову гру. То буде війна сніговими кулями. Чи всі згодні?

Кожен з нас мав переїхати ховзанку так, щоб не бути постріленим сніговою кулею. На жаль, найбільше куль дістав дід Мороз, бо ми примістили його посередині леду. Було дуже весело.

Та саме тоді Юстина прийшла кликати нас до церкви на Службу Божу. Як жаль, що гра так нагло перервалася. Мені хотілося, щоб той сніжний, веселий ранок тягнувся у безконечність... Тепер обтріпували сніг з плащів і курток, тупали ногами, стріпували руками, щоб не нанести до церкви снігу.

Які вони радісні, Різдвяні свята, та такі інші від літніх вакацій. Чому? Сама не знаю.

Може, тому, що старші більше ввічливі до мене, а може, тому, що є дідух, колядники із зізвздою, чарівна ялинка, кутя... І все те разом таке радісне в обіймах білої зими; триває так коротко, проминає так швидко, наче одна мить.

Того ж дня, після вечірні наше подвір'я заповни-

лось саннями із запрошеними гістьми: отцями та їх родинами, що приїхали з сусідніх сіл. Всі були раді і веселі, що зустрінулись знову. Навіть Оля розмовляла весь час з новою учителькою із сусіднього села.

Війт Прокіп сказав мені, що та вчителька — свідома українка, і я приглядалася їй нишком, щоб побачити, яка вона, чи подібна до нас. Вона була мила і навіть гарніша від інших гостей, але мала сумні очі, як Оля, що дивились кудись загнулено...

"Які в мене очі, — спитала я себе, — веселі, чи сумні?" Треба поглянути в дзеркало. Але воно нічого мені не сказало, лише відбило мій здивований погляд.

Після підвечірку гості розпорошилися. Мама запросила пань і молодь до музики й співу і сама сіла за фортепіан.

Отці зібралися в татовій канцелярії на балачку. Там були теж приготовані дві шахівниці для охочих до партії шахів.

Старша молодь залишилася в їдальні та займалася різними міськими грами, в яких я небагато розуміла.

Мама доручила мені зайнятися дітьми мого віку. Вона просила, показати їм мої іграшки. Але що ж їм показати? Правдивих іграшок у мене немає... Всього мій скарб — мала коробка з гладкими камінцями, які я збирала часто; кошик з засохлими квітами, вінки з нестерельників і альбом засушеної папороті.

Але все те ніколи не цікавило інших дітей. Тому я навіть не пропонувала показати моє добро. Правда, ще була лялька, яку мама мені подарувала і яка сиділа тепер у фотелі моєї бабуні. Але як гратися з нею коли вона нічого не вміє... ні плести на дрютах, ні розказати щонебудь. Не знаючи добре, чим забавити моїх гостей, я запропонувала їм перейти через веранду до сальону, влізти під фортепіан і там слухати музику. На моє здивування, вони прийняли мою думку на-весело.

— Зробимо моїй мамі несподіванку! — заплескала в долоні Наталка.

— Побачиш її здивований погляд! А ти, Зоїка, не боїшся, що скаже твоя мама?

— Моя мама ніколи не дивується, навпаки, вона часом усміхається до мене, — відповіла я, ведучи їх через передпокій на веранду, і сама цікава, що скаже її мама, побачивши дочку під фортепіаном.

Але мама нас не спостерегла. Вона була напевно рада, що "дітей не чути", значить, вони не роблять великих псот і не треба встрявати в їх забави...

ЗАМІСТЬ ІНТЕРВ'Ю

Група "Молодих Верховинців" під проводом Дарії Гензи
Виступ на пікніку в Баунд Брук, Н. Дж.
1970 р.

1978 року тиждень 24-30 квітня був присвячений у Сполучених Штатах танкові. З цієї нагоди відбувались численні імпрези, а Поштова Служба видала спеціальну серію поштових марок. На марках зображено чотири типи танку: балет, модерний танок, естрадний і народний танок. Це перший раз в історії країни офіційні кола вшанували таким способом ділянку мистецтва, яка протягом останніх років набула тут великої популярності.

Мимоволі приходить думка: а яке становище займає танок в українських громадах на цьому континенті? Який тип танку найбільше популярний і люблений серед наших людей? На мою думку, це безумовно український народний танок, зрозумілий і рідний кожній людині українського походження. Недарма в усіх осередках, де живуть українці, існують ансамблі, що плекають народний танок.

Їду до Нью-Йорку — світового центру культури, де, цілком природно і логічно, є місце перебування одного з найбільших і найпопулярніших наших ансамблів народнього танку — "Верховинці". Їду, маючи намір зробити інтерв'ю з Дарією та Олегом Гензою — мистецькими керівниками цього ансамблю. Маю заздалегідь підготовані запитання і, на підставі їх, пробую розпочати інтерв'ю, але спроба залишається безуспішною. Мимоволі розмова перескакує з теми на тему, із спомину на спомин.

Згадується перша зустріч ще в Німеччині з пані Дарією, яка була тоді молоденька, зграбна і безумовно талановита учениця гімназії в Регенсбурзькому таборі. Питаю, де вона почала вчитися танку, а головне — нашого, народнього? Пані Дарія задумується: "Властиво, не знаю... Правдоподібно ще в садочку в Сколім, коло Стрия, де я народилась. Пам'ятаю що в Німеччині, ще як жили приватно поза табором, я вчила своїх шкільних товаришок наших танців..."

Де ж узялось у неї це знання? Враження, що ті декілька основних кроків, яких навчила її одна з

численних учительок-патріоток ще вдома, пані Дарія розвинула сама, керуючись інтуїцією. Щось вроджене, давно знайоме, чого на можна заперечити і забути, диктувало їй і примушувало танцювати так, як танцювали віддавна наші предки.

Ансамбль "Верховинці" заснував Олег Генза в 1951 році, а як до Нью-Йорку приїхала молоденька танцюристка панна Дарія, запросив її, як солістку, до свого ансамблю. Перший її виступ відбувся 4 липня

Виступ танцювального ансамблю "Верховинці" у Вест Поінті. Танець Гопак — сольо Дарія Генза (1976 р.)

1952 року. Відтоді між ними розпочалась співпраця, яка пізніше стала основою родини танцюристів. Пригадую, що в історії балету був не один випадок, де мистецтво танку передавали і розвивали з роду в рід. Чи це можливе також і в ділянці народнього танку? Маючи приклад родини панства Гензів, треба надіятися, що так.

Пані Дарія має фаховий вишкіл в ділянці танку. Пан Олег, крім творчої роботи, є також організаційною і дисциплінарною силою в ансамблі. Їхні доньки, очевидно, також танцюють. Вся родина об'єднана найважливішим чинником — великою любов'ю до сцени, а зокрема до танку.

Від 1951 року і донині продовжується творча діяльність "Верховинців". Оглядаємо архів, зібраний за той час панством Гензами. Ось програмки виступів у Нью-Йорку: Світова виставка 1964-65; участь у фестивалях "Малої України" 1976, 77, 78 років; концерт в Лінкольн-Центрі з нагоди 20-ліття мадярського повстання 1976 і багато більше. Виступи в Канаді: Монреаль — ЕХРО 67, Торонто. Виступи у більших містах Сполучених Штатів: Вашингтон — концерт з нагоди 200-ліття США, 1976; Рочестер, Філадельфія, Атлантик Сіті, Чикаго, Дітройт, Клівленд, Олбані, Сиракузи, Бостон і т.д. Участь в українських фестивалях в Нью-Джерзі.

Далі в архіві — рецензії в англійській пресі, згадки про виступи на телевізії — між ними участь у Різдвяній програмі Белл Телефон, 1968. Листи подяки за виступи на добродійних концертах, у старечих домах...

Документація дуже солідна. Але чи вона передає повністю зміст цих років праці ансамблю? Думаю, що читачі, які самі ніколи не мали досвіду роботи в танкових ансамблях, що складаються з аматорів, не уявляють, що то за досягнення — пропрацювати понад 25 років і не перестати, не розчаруватися, не зректися. Танцюрист-професіонал це фахівець, вишколений в ділянці танку; людина, що заробляє ним на хліб насущний. Нелегкий цей хліб. Але коли взяти до уваги, що керівники "Верховинців" займаються танком після 8 годин іншої заробіткової праці, то постає питання — де вони беруть силу танцювати вечорами та у вільні дні, навчати молодь, їздити з нею на виступи?

Та це ще не все. Хореограф, який працює з аматорами, не може собі дозволити поставити танок так, як він собі його уявляє. Йому треба достосовуватись до спроможностей танцюристів. Треба також взяти до уваги, що на відміну від професіонала, який постійно працює над танком, вишлифовує його виконання, аматор працює над виконанням танку так довго, як довго триває його ентузіазм. З моментом, як ентузіазм починає зменшуватись, виконання аматора стає дедалі слабше. Отож керівникові ансамблю треба вміти і намагатися утримати зацікавлення танцюристів. Практично це значить давати нові й нові танки, виконувати їх у швидкому темпі, бо тоді більший ефект і учасники з більшою охотою танцюють. Не раз керівникам доводиться йти на компроміс, щоб утримати ансамбль вкупі.

За цим усім криються безконечні години праці.

Група дітей школи Св. Юра під проводом Дарії Гензи виконують гагілки на Фестивалю в Нью Йорку 1978

Адже діти виростають, молодь з часом творить свої родини і відходить з ансамблю, і треба вишколювати нових і нових. Керівники усвідомлюють також, що молодь — це не професіонали, які танцюють, хоч би тамщо. З аматорами треба бути готовим до всяких несподіванок. Наприклад, на концерті з нагоди 200-ліття Сполучених Штатів у Вашингтоні довелося бути свідком, як в останню хвилину на сцену вийшли початкуючі танцюристки. Чому? Виявилось, що одна з довголітніх учасниць виходила того дня заміж, і всі її 10 товаришок поїхали на весілля!

Щоправда, говорячи про весілля, варто згадати, що "Верховинці" створили традицію — на весіллях членів ансамблю молодь завжди танцює гопака. Чи пригадують шановні читачки і читачі спроби ще у Львові, між першою і другою світовими війнами створити і запровадити на баях сальонову форму наших народніх танків?

Щоб поповнювати ряди "Верховинців", існує від 1951 року школа, яка бере участь в імпрезах під назвою "Молоді Верховинці". Від 1967 року провадить її пані Дарія, яка, до речі, одночасно є керівником танцювальної групи новаків при Нью-Йоркській Пластовій Станиці, а також танцювальної групи при школі Св. Юра в Нью-Йорку. Від 1972 року вона студіює та опрацьовує з цими групами веснянки і гагілки.

Численні фотографії з усміхненими личками дітей та молоді, свідчать про охоту, з якою вони всі танцюють. Що молоді люди люблять танцювати та що танок це добра справа, корисна для здоров'я молодої людини — річ загально відома. Але участь в ансамблі дає молоді не лише можливість танцювати. Вона лишає на все життя любов до всього рідного, до всіх українських традицій. Не менш важливий і той факт, що танок вимагає часу та енергії, якої після того не лишається на всякі небажані заняття. На згаданому вище концерті у Вашингтоні конферансьє сказала про це так: "Ми вчимо нашу молодь співати і танцювати, і тим способом не допускаємо до неї негативних впливів..." Інакше кажучи — це охорона від впливу вулиці.

Докінчення на обкладинці

ЧИ "МОЄ ЖИТТЯ ЦЕ МІЙ ЗАМОК"?

Коли б американським звичаєм зробити опит, про яку з відомих жінок найбільше говорили в 1978 р., то, здається, Бетті Форд була б на одному з перших місць.

Не тому, що дружина бувшого президента зробила щось незвичайного, а просто тільки ізза її відкритості. Немає багато широко знаних людей, які б признавалися до свого алкоголізму, чи надмірного вживання заспокоюючих ліків. І немає багато жінок, які б повідомляли усіх, що роблять собі відмолоджуючу операцію обличчя. Про все це, як теж про інші доволі інтимні справи свого життя, Бетті Форд інформувала через журналістів дослівно цілий світ. І тому "цілий світ" говорив про неї так багато в останньому році.

Різно це коментували; одні подивлялися відвагу, — другі осуджували. Порували тему цієї отвертості також і в нашій громаді. У нас ми до такої не звикли. Наші жінки, які стоять у світлі спільноти звичайно про своє особисте життя взагалі не говорять. А вже про такі слабості характеру, як алкоголізм чи наркотики, то лише шепочуться. Розуміється, що при цих пошептах створюється багато неправди і багато перебільшення.

Але що краще? Невідомо. Нагадується знаний широко вислів: "моя хата це мій замок". Може б його перефразувати на "моє життя, це мій замок".

Але либонь у американській "демократичній" спільноті замки не популярні.

О-КА

ОСТАННЄ ТАНГО

В 3-тю річницю смерті М. В. Понеділка

Однією з наймиліших атракцій вакаційного сезону Союзівки є вечірка "Запізнаймося", — при шампанському та романтичній музиці, під час якої новоприбулі гості запізнаються з "старожилками", і навпаки. Так запізнався одного літа друг Микола з чарівною землячкою з Чикаго. Воно-то правда, що землячка прибула відпочивати на клапчик України не сама, а з цілим, сказати б антуражем: з двома красними діточками, з тестем і тещею (або — з дідом і бабою). Проте, це фамільне навантаження не перешкодило моему другові домовитись з чарівною землячкою на танці, — зараз після вечері.

Хоч не було в звичаю друга-гумориста причепурюватись під стилягу, чи якогось, прости, Господи, "плейбоя", то до цієї танцювальної авантюри він з'явився шикарно приодітий, — в маринарці, в краватці, зачесаний, напахчений, словом — хлопець хоч куди козак, хоч і не першої, весняної, сказати б, юности.

Його партнерка з Чикаго вже сиділа при столику — розуміється, з дідом і бабою та з цілим дитячим садочком. Висока, в довгій сукні гаряче-помаранчевого кольору, з модним розрізом (з боку), з чорним, як вороняче крило, волоссям, виглядала справді наче голлівудська зірка, якщо не місс Союзівка минулорічного сезону.

Оркестра заграла танго — улюблений танець мого приятеля. Він схопився з крісла, шармантно вклонився землячці і попросив її до танцю. Та заледве обкрутився з нею довкола столика раз чи два рази, як на танцювальній платформі вчинилось замішання: маленька, може трілітня донечка землячки, зіскочила з бабусиних колін і дрібненькими ніжненькими пухлячками пустилась навздогін за танцюючою парою!

— Віддай мою маму! — заголосила дитина, простягаючи благально рученята, — Пан, віддай мою маму!

Землячка з Чикаго почувши плач донечки, зупинилася в половині "фігури" разом із партнером і цю напівзупинку доволі успішно використала донечка: припала до матері, обіруч спохватила мамину ногу (повище коліна) і залепетала:

— Моя мама, моя! Не дам мамі, не дам!

Друг Микола, треба це підкреслити, опинився в незручній ситуації: щоб не загубити темпу та й не гальмувати "трефіку" на платформі, він намагався продовжити танець втрійку — тобто з мамою і з маленькою донцею, що причепилася кліщом до маминої ноги і повторяла безумовно, що це її мама і нічия інша!

Тоді мій приятель кинув благальним поглядом у напрямку столика, де сиділи дід з бабою. Перший зрозумів тривожний сигнал С. О. С. доволі ще моторний дід, колишній учасник Визвольних Змагань. З танцювальними вихиласами пробився проміж танцюючі пари до невістки і її партнера, щоб рятувати ситуацію.

— Галюню! — заговорив до внучки, пробуваючи відтягти її від невістки, — Галюню, пусти маму, нехай мама танцює. Цей пан нічого злого мамі не зробить! Ходи, ходи до баби, баба тобі казочку розкаже!

— Не хоцю баби! Не хоцю казки! — заревіла Галюня. — Я хоцю мамууу!

Про продовження танга учвірку — тобто з мамою, донцею і тестем, не було, розуміється, мови, і мій друг з тяжким серцем здав позиції... Зрештою, інші пари теж перестали крутитися: увага всіх зосередилась на відчайдушній боротьбі малої Галі за відбиття мамі з рук її партнера...

До вух мого приятеля долітали вже й такі коментарі:

— Що за людина якась безсердешна: не хоче віддати мамі бідній дитині!

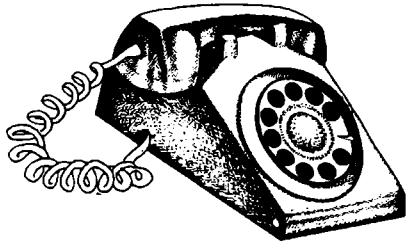
— Пусти маму, а попроси тестя до танга!

— А чому б йому тещі не попросити?..

Тоді мій приятель розвів безрадно руками, вклонився чемно землячці з Чикаго і зійшов з танцювальної платформи, під співчутливі оплески вакаційних гостей...

Це було останнє його танго на Союзівці.

ІКЕР

Тільки між нами і телефоном ...

ВІН ВДАРИВ РАЗ...

У західньому світі, в Америці й Канаді є окремі товариства, інституції, які допомагають жінкам, що їх б'ють... рідні чоловіки! Це звучить немов щось з середньовіччя, чи з доби кріпацтва. Але в нас? І навіть серед наших? Неможливо! Та ось:

СПРАВА ЛЮБИ.

Дочка моєї давньої товаришки недавно приїхала на відвідини. В неї родинна неприємність — тому 5 років дійшло до розводу. Тепер троє дітей уже доростають, уже майже всі на університеті.

— Пані Любо, шлях до розриву стелився вже досить скоро. Тільки я не вміла зрозуміти тоді цієї ситуації. Всього півроку після одруження, коли Михайло довідався, що я частину своєї тижневої платні вислала батькам (що тоді мали великі фінансові труднощі, а ми обоє працювали професійно дуже успішно) на одній з головних вулиць міста, він ударив мене раз в обличчя. Вдома вже був другий раз! А пізніше посипалось, і при дітях, і разом з дітьми і т. д.

Мені аж мороз за спиною пройшов. Такий привітний, освічений чоловік, і яка жорстокість! Чи, може, психічна ненормальність? Та, чи Люба одна, таке переживала?!

СПРАВА ТАНІ.

Її однопітк Таня живе в іншому місті. Таня важко працювала, щоб здобути високу освіту, та й далі важко працювала вже професійно. Її чоловік, що не мав спеціальної освіти чи професії, вимагав, щоб Таня крім всіх своїх обов'язків також сама порядкувала в хаті. Коли вона зі своєї платні брала до хати прибиральницю (після фінансових "кар") чоловік також вирішив фізично це зупинити. Кілька разів побив її по тілі, а потім і по обличчі. Тож забрала дітей і сама платить за своє помешкання; хоч було їй довгий час важко це робити, але якось дала раду.

СПРАВА РУТИ:

По ногах вона дістала ще в першу, пошлюбну ніч — бо... мала повні ноги. Це потім чоловік оправдував, як нерви, чи й жарт. Пізніше, вона дістала вже по раменах, коли сиділа над ліжечком дитини. Чоловік прийшов з праці й перевіряв скільки сторінок з книжки Рута того дня прочитала. Виявилось, що аж 50! Отже за цей час щось вона могла більше зробити для дитини чи для хати.

Одна дитина і друга. За кожну книжку, за кожні сходи, за кожну громадську активність — побої по цілому тілі. Рута пробувала жити окремо. Хоч без професії, то якось давала раду, але повернулась, щоб довести дітей до дорослого віку. І діти були свідками кожного тижня, як батько б'є матір. Діти поводяться по-різному: один за мамою заступається, а другий уже пробував маму штовхати...

СПРАВА МАРУСІ:

Вони одружились, маючи вже майже 40 років. Вона учителька, він фабричний робітник. Однієї п'ятниці він, прийшовши з праці, вибив Марусю по обличчі й плечах. Чому? Бо вона забула, що це п'ятниця й дала йому до праці хліб з шинкою!

СПРАВА ЛІДИ, НАТАЛКИ, ВІРИ, ОКСАНИ, РАЇСИ...

А скільки їх, що навколо нас, а ми цього не знаємо? Марусі, Руті й Любі ходять на збори, концерти, в гості — а що в них дома? Біль і пекло! А чоловік однієї голова місцевих організацій, а другої активіст даного товариства, а третій "порядний господар", і т. д.

Тільки дивлячись на моїх згаданих знайомих бачу, що їхні чоловіки ніколи не хотіли піти ні до психіатра, ні до бюро, де дають поради подружжям у потребі. Жінки, що мали професію і могли запрацювати на себе й на дітей, після 5, 10 чи 15 років, таки кидали чоловіків; а хто без фаху, без можливості прожити, далі терпить. Українки радше не будуть ходити по судах, наражувати дітей на неприємні моменти, тільки гордо самі вирощують дітей. Та чому такі прикрощі мусіли вони мати? Бачимо, що їхні чоловіки різних професій, різного віку, різного темпераменту. Та мабуть десь чули, чи бачили, як колись десь хтось на селі жінку бив, і хочуть таким примітивним способом латати свої родинні та психологічні проблеми.

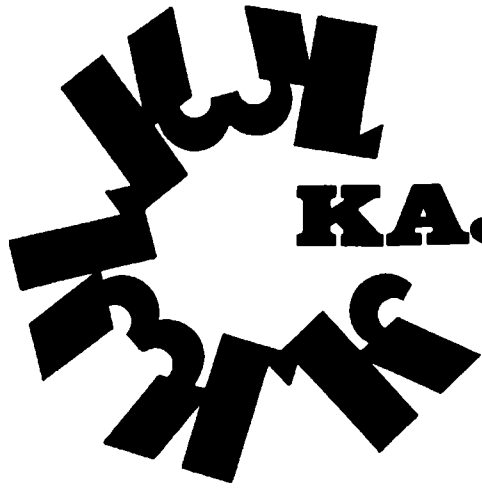
А ми наших Марусь і Рут бачимо і не підозріваємо, яке у них прикре життя було, чи далі є. Чомусь це в нас "табу".

Чому про те не говорять проповіді, не пишуть. А подружжя, жінки й діти страждають. Чому не говорити відкрито?

Любов Калинович

КАЛЕЙДОСКОП ЖІНОЧОГО ЖИТТЯ

Упорядкувала Світлана Луцька-Андрюшків

КАНАДА

- Торонто. У місяці жовтні заходом бібліотекарки **Лесі Панасюк-Джонс** відбулася виставка української книжки у модерному будинку центральної бібліотеки міста Торонто. На почесному місці пишались книги наукової-фантастики Олеса Бердника, як і інших українських письменників цього жанру. На виставці привертала увагу синхронізація картин, книжок, кераміки, різьби, знімків, тканин. Це все вміло оформила Ірина Марків. Під час виставки був улаштований вечір присвячений Олесеві Бердникові.

- Едмонтон. У листопаді 1978 відбулася 13-та з черги самостійна виставка мисткині **Адріани Лисак**. Виставлено "Рельєфи-павутиння" (абстрактні графічні композиції), гравюри на штучному склі (плексіглас) та інше. Цікаві її роботи із символічною тематикою-картини, які вона творить при допомозі різних графічних технік. Адріана Лисак була єдиною українською художницею, яку в групі 30-ти мистців запросили до участі в першому конкурсі квебекської графіки, що відбувся в Шебруці.

- Торонто. Тут відбулася виставка пристосування українського народного мистецтва до сучасного одягу. Творець цієї виставки **Стефанія Кульчицька** зі Львова. Експоновано її вишивані сорочки, серветки, рушники, подушки, свити, сердаки, лемківські гуні, кожухи, вишивані суконки. Ці високо мистецькі вироби, основані на мотивах української народної вишивки і народного одягу, свідчать про тяглість і любов до українських народних традицій.

США

- **Нансі Ландон Кассебаум** з Кенсасу, це перша жінка, яка була обрана до Сенату своїм власним зусиллям. Попередні жінки в американськiм Сенаті звичайно займали цей пост після смерті своїх чоловіків сенаторів. Нансі Кассебаум є матір'ю чотирьох дітей і не має великого політичного досвіду. Хоч її поява у Сенаті викликала зацікавлення з боку феміністичних груп Н.Кассебаум не є прихильником додатку до конституції про рівноправність жінок.

- У Америці є тепер понад 35,000 жінок лікарів, а понад 13,000 студенток студіює у медичних школах і будуть лікарями в протязі кількох років. З усіх лікарів в Америці жінки лікарі становлять тільки 9%.

УКРАЇНА

- У київському місячнику "Вітчизна" ч. 6-9, 1978 друкувалася частинами повість письменниці **Валерії Врублевської** "Орфеева наречена". Це біографічна повість базована на житті світової слави співачки Соломії Крушельницької. Повість цікаво написана і документована матеріалами, які стосуються до життя й епохи Соломії Крушельницької. Сподіваємося, що вона появиться окремою книжкою.

- Недавно в Одесі відбувся IV республіканський конкурс професійної майстерності перукарів. Переможцем вийшла одеситка **Наталка Полетикіна**. Найпопулярнішими були зачіски із стрижкою — "сассун"

- Двадцятидворічна **Люба Лисенко** із Сміли, Черкащина, це нова чемпіонка України в грі шахів. Навчається вона на п'ятому курсі філософського факультету Київського університету. За шахівницею діє в наступальному стилі. Тренує її київський гросмайстер Ігор Платонов.

- У художньому музеї у Ворошиловграді відбулася особиста виставка творів **Тамари Капканець** з нагоди її 60-річчя. На виставці експонувалися жанрові полотна, пейзажі та натюрморти. Мертва природа у творчості Н. Капканець приваблює багатством форм, кольоровими і тоновими рішеннями. Виставка втішалася великим успіхом серед мешканців та гостей міста.

ФРАНЦІЯ

- Париж. Розвивається кар'єра молодого співачки, меццо-сопрано **Уляни Чайківської**. Співає вона у театрі оперети Шатле, накручує арії для французької телевізії та готується до участі у світовому конкурсі арії для французької телевізії та готується до участі у світовому конкурсі оперового співу в Атенах, який має відбутися весною 1979 р. Уляна Чайківська вивчає спів у найкращій музичній школі Парижу "Еколь нормаль де мюзик"

РЕДАКЦІЮ ВІДВІДАЛА ВИДАТНА УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКА ДІЯЧКА ОЛЬГА ВОЙЦЕНКО

Ольга Гаврисин-Войценко, яка нещодавно відвідала Редакцію "Нашого Життя", є одною з найбільш маркантних жіночих постатей Канади, що вміло, гармонійно й доцільно поєднує обов'язки громадянки країни свого народження і проживання — Канади з інтересами й потребами члена народу, з якого походить. Від юних літ вона працювала в численних загально-канадських і українсько-канадських організаціях, установах і товариствах.

В обох цих секторах канадського життя вона відома зі своєї енергії, відданості, працьовитості, наполегливості, різновидих зацікавлень, а передусім із творчої винахідливості і вдумливості, поєднаної з талантом здійснювати практично свої задуми й плани. Ці успіхи в праці відкривають і промощують їй шлях до нових ділянок зацікавлень і до нових досягнень.

Зацікавлення і праця О. Войценко проходить паралельно по лінії все-канадській і українсько-канадській кількома основними річчями. Це: діяльність у загально-громадських і жіночих організаціях, науково-дослідча й видавнича праця, письменницько-журналістична творчість. У цьому останньому секторі її зацікавлення збігаються з зацікавленнями і працею її покійного чоловіка Петра, що був доволітнім директором в-ва "Український Голос" і однією з провідних постатей українсько-канадського життя.

Пильну увагу вона присвятила і багато енергії та праці вклала передусім у діяльність Союзу Українок Канади (СУК). Вона була в 1936-42 рр. членом Манітобської Екзекутиви СУК, виконувала на громадській базі обов'язки її кореспонденційної секретарки (1936-41) і голови Екзекутиви (1941-1942). В 1942-48 рр. стала кореспонденційною секретаркою Централі СУК у Вінніпегу, а після переносу осідку Централі до Едмонтону стала головою СУК (1948-54).

Період діяльності О. Войценко в Централі СУК був критичним для цієї

жіночої організації, бо припадав на час Другої світової війни і треба було поєднувати вміло працю для воєнних зусиль Канади зі специфічними інтересами й потребами українсько-канадської спільноти. Централю успішно вийшла зі складного становища, а й після війни зуміла позитивно впоратися з новими критичними проблемами.

Поруч праці для СУК впродовж трьох років (1959-62) О. Войценко була президентом Українсько-канадського Жіночого Комітету (Жіночий КУК). Одночасно вона проявляла себе в загально-канадському житті, чи то на екекутивних постах, чи як член керівних органів. Це — Канадський Пресовий Клуб, Федерація Етнічної Канадської Преси, Канадський Пресовий Жіночий Клуб (попередник "Мідія Клуб"), Національної Жіночої Ради, в якій є досмертним членом. Довгі роки була членом виконних органів престижних установ — Канадський Жіночий Клуб, Шпиталь для Дітей у Вінніпегу, Вінніпегська Мистецька Галерія. Була представником провінційного уряду в Манітобській Мистецькій Раді. За віддану працю для суспільства мейор Вінніпегу Стівен Джува відзначив її Грамотою Суспільного Служіння.

Запитана, котра ділянка праці найбільш їй приємна і вдячна, О. Войценко без вагання відповіла: письменницька й видавнича.

Впродовж багатьох років вона була пов'язана з в-вом "Український Голос" ("Трайидент Пресс" Лтд.), як видавець. Завдяки її вдумливості й винахідливості та новаторству появилось декілька видань праць різних авторів, писання яких були не лише вартісним і тривалим духовим вкладом, але й принесли матеріальні користі, чим причинилися до росту в-ва.

Одночасно з редагуванням і публікуванням чужих праць О. Войценко писала власні статті, есеї, репортажі, книжки здебільша пов'язані з українсько-канадським життям. На увагу заслуговує її щоденник "Інший світ, інші люди" з кількомісячної

подорожі по Європі в 1958 р. та репортажі з подорожей і відвідин Квебеку, Бритійської Колумбії, ССРСР і України.

Редакційно-видавнича праця О. Войценко дала їй змогу нав'язати контакт з численними письменниками, поетами, вченими-дослідниками, редакторами, ілюстраторами. Згадати б тільки знайомство з проф. Дмитром Дорошенком, якого вона спонукала написати й якому видала книгу "Мої спомини про недавнє минуле 1901-1914". На увагу заслуговує видання нею чотири-томного "Кобзаря" Т. Шевченка за редакцією проф. Леоніда Білецького та "Граматики" Юліяна Стечишина. Інше вартісне видання, це "Традиційні українські страви" Савелі Стечишин. Ця куховарська книжка вийшла в 1957 р. і появилася досі вісьмома виданнями.

Відтяжвившись від праці в СУК, О. Войценко присвятилася науково-дослідній роботі. Вислідом цих зацікавлень була студія "Франкіяна в Канаді" Багато українознавчих наукових матеріалів друкувала в англомовних виданнях, зокрема журнальних. Монументальним твором О. Войценко є "Літопис українського життя в Канаді", задуманий на шість томів, разом понад дві тисячі сторінок (1961 —).

У 1964 р. Королівська Комісія для справ двомовності й двокультурності замовила в неї есеї про вклад українців у культурне життя Канади. У сторіччя Канади (1967) вона написала студію "Українці в Канаді", друге видання якої появилася в 1968 р.

Останніми роками (від 1976 р.) О. Войценко проживає в Оттаві з уваги на працю в Державному Архіві. Частинним наслідком цієї праці є публікація "Скріпта манент" що стосується дослідів проф. Я. Рудницького в цьому Архіві.

О. Войценко є членом Української Вільної Академії Наук і деякий час очолювала видавничий відділ цієї установи в Вінніпегу.

Продовження на обороті

ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ РЯДИ УКРАЇНСЬКИХ ФАРМАЦЕВТОК В ЧІКАГО.

1978 року в Чікаго покінчили фармацію п'ять українок. Всі вони є членами фармацевтичної секції УЛГПА.

МГР. МАРТА
ГОРОДИЛОВСЬКА,

Дочка мгр. Ірини та д-ра Юрія Городилівських була ученицею середньої школи Імакулята та школи українознавства Учительської Громади. Склала матуру з відзначенням. Фармацевтичні студії закінчила в Іллінойському університеті, а практику відбула в українській аптеці "Огаста" в Чікаго.

Одержавши диплом магістра фармації почала працюю фармацевтки в шпиталі Еджвотер. Марта є старшою пластункою куреня "Лісові Мавки" та членкою танцювальної групи і театральної студії при парафії св. Володимира і Ольги в Чікаго.

Редакція "Нашого Життя" і членство СУА бажають О. Войценко успіхів в улюблених ділянках її праці, зокрема снаги довести до кінця останній том "Літопису"

Використані матеріали:

Доповідь Докії Черевик на Ювілеї СУК в Вінніпегу 1977 р.

Вибрана бібліографія публікацій і праць О. Войценко в опрацюванні Канадського Інституту Українських Студій Університету Альберти, Едмонтон 1977 р.

"Newsletter", січень 1978, стаття-інтерв'ю англійською мовою, видання Асоціації Українських Професіоналістів Бизнесменів в Оттаві.

МГР ХРИСТИНА ДАНИ-
ЛИШИН-ЦЬОЛКО,

дочка Ксені і д-ра Ярослава Данилишинів народилася 1954 р. в Чікаго, де з відзначенням закінчила середню освіту й школу українознавства. Фармацевтичні студії закінчила в Іллінойському університеті. Під час студій відбула 5-річну практику в Мерсі Госпітал & Медікал Сентер.

Христина є членом Пласту та була виховницею і коменданткою пластових таборів на оселях "Беркут" і "Новий Сокіл" Тепер належить до старшо-пластунського куреня "Лісові Мавки" Христя була також головою студентського т-ва "Обнова" та членкою хору "Спудей" при українській католицькій кафедрі св. о. Николая. Вона є членкою Українського Народного і Робітничого Союзів. 3-го вересня вийшла заміж за мгр. Адріяна Цьолка. В червні 1978 р. закінчила успішно клінічну фармацію при Університі оф Іллінойс Медікал Сентер. Тепер завідує аптекою при медичній клініці.

ПОДЯКИ

З нагоди відзначення Почесної Голови СУА та Голови СФУЖО **Вп. Пані Ліді Бурачинської** Жінкою Року, складаю їй щирі вітання та жертвую 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Анастасія Королишин

МГР. МАРТА ЗАЛУЦЬКА,

дочка Лідії та д-ра Романа Залуцьких закінчила народню школу при кафедрі св. Николая і середню школу Джозефінеум в Чікаго. Відвідувала курси українознавства та склала матуральний іспит в школі при парафії св. Володимира. Науку українознавства продовжувала на вищих педагогічних курсах Учительської Громади.

Брала активну участь у житті пластової станиці в Чікаго. Марта покінчила вишкільні курси в Школі Булавних та була виховницею, виконуючи різні функції в пластових таборах.

Вона належить теж до куреня УСП "Спартанки" Є членом хору "Спудей" та брала участь в його турне по Європі. У літньому семестрі 1978 закінчила фармацевтичні студії в Іллінойському університеті та зложила професійний іспит на звання фармацевта в іллінойському стейті. Під час студій відбувала фармацевтичну практику в різних аптеках Чікаго, зокрема в аптеці Резурекшен Госпітал. Тепер працює фармацевтом в аптеці медичної клініки.

В імені панства **Мирослави і Дениса Стахових** складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", як не прийнятий гонорар за виголошені доповіді з прозірками на ширших сходах 86-го Відділу СУА в Нью-Йорку.

Управа 86-го Відділу СУА

дочка Софії та д-ра Іллі Ткачук-Романа народилася в 1954 році в Лейквуд, Огайо. Початкове навчання закінчила в школі Ст. Джозеф в Давнерс Гров, Ілл. Поступила до середньої школи в Назарет Академії в Ля Грендж Парк, де була членом оркестри й виступала на сцені.

Марта успішно закінчила школу українознавства при катедрі св. о. Николая та належала до Пласту і до студентського хору "Спудей" Фармацевтичні студії відбувала в Іллінойському університеті, Каледж оф Фармасі. В червні 1978 р. одержала диплом магістра фармації. Від липня 1978 р. відбуває резиденцію в шпитальній аптеці клініки Чикагського університету.

ПОДЯКА

Сердечно дякую дорогим Союзнякам за всі щедроті, увагу і співчуття в мому горю по втраті чоловіка бл. п. **Володимира Грицка**. Незабутньою теж залишиться для мене моральна й матеріальна піддержка членок 17-го Відділу СУА ім. Теліги в Маямі. Квітами привітали мене в день народин, а в час похоронів сердечною опікою допомагали перенести мою тяжку скорботу. Спасибі Всім!

Стефанія Абрагамовська-Грицко
Маямі. Флорида

З Новим Роком гаряче бажаю Редакторці й паням з Редакційної Колегії здоров'я, щастя й найкращих успіхів у їхній творчій праці.

Рівночасно складаю 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого життя"

Стефанія Абрагамовська-Грицко

дочка м-р. Івонни (з дому Заяць) та інж. Віктора Яворських. Початкову науку закінчила в школі св. Івана Христителя в Ньюарку, а середню школу Арцбішоф Волш в Ірвінгтоні, Н.Дж.

Фармацію закінчила з високим відзначенням ("гай онорс") при Медичному Центрі Іллінойського університету, а фармацевтичну практику відбувала в чотирьох шпиталях, а самі: Інгалс Меморіал Госпітал, Гарвей Ілл., Ст. Мері оф Назарет Госпітал Сентер Чікаго Ілл., Ст. Мері Госпітал Гобокен, Н. Дж. та Ст. Джеймс Госпітал Ньюарк Н.Дж.

Христя є абсолютвенткою школи українознавства в Ньюарку і Українського Музичного Інституту. Вона належить до Пласту, Українського Народного Союзу та до Медичної Громади при УЛТПА.

2-го вересня ц. р. вийшла заміж за д-ра Романа Гнатового. Повернулася до Чікаго, де її чоловік буде працювати дентистом у д-р Войнаровської, а Христя буде продовжувати медичні студії в Медичному Центрі Іллінойського університету.

д-р Павло Пундій
референт доросту УЛТПА

43 Відділ СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії складає щирю подяку письменниці **Івонні Савицькій** за китицю евшану, яку передала нам авторка у мистецькому читанні своїх літературних акварель — "З дороги над Чорне Море" З тієї нагоди складаємо 25.00 дол. на Запасний Фонд журналу Наше Життя.

43 Відділ СУА
Філядельфія

Екзекутива Союзу Українок Америки висловлює щиро-сердечну подяку ВП. Панові Зенонові Козакові за безкоштовне виконання таблиці меценатів Українського Музею, святочне відкриття якої відбулося під час 18-ої Конвенції СУА в травні 1978 р.

УСМІХНИСЯ

Жінка питає чоловіка:

— Якби ти мав до вибору між гарною чи розумною жінкою, яку ти вибрав би?

— Жадну, — відповів чоловік. — Ти знаєш, що я тільки тебе одну люблю, кохана.

— Чи ця нова театральна вистава кінчається щасливо?

— О, так! Усі щасливі коли вона кінчається.

Яка різниця між слоном і блохою?

Різниця та, що слон може мати блохи, але блоха не може мати слона.

— Чи твоя жінка ощадна?

— Так! Інколи. На свої 46-ті уродини вона дала на торт тільки 26 свічок.

Шановні Дами!

Посилаючи передплату за свою даму — Галину Грушецьку, я щиро дякую за статтю "Чи не потрібна інша сегрегація?" у вересневому числі "Н. Ж." У шановній авторці статті, Л. Калинович маю надійного союзника. Я вже чотири роки воюю за це в нашій школі (Т-ва Учительська Громада в Чікаго). Тепер я всі учителям роздав копії цієї статті — воюю з більшим завзяттям. Виявляється, що жінки мають ясний і логічний розсудок! А та родина, що на Г.- це точна наша родина!

Слава Вам усім!

Ваші Грушецькі

Рочестер Н. Й. 30 жовтня 1978

Що зитати?

ЯБЛОНСЬКА СОФІЯ. КНИГА ПРО БАТЬКА, З МОГО ДИТИНСТВА. Об'єднання Українських Письменників "Слово" Едмонтон — Париж.

Софія Яблонська вписалася в українську літературу передусім своїми репортажами з таких країн як Марокко, Китай. Вже перша її книжка, "Чар Марокка", яка появилася у 1932 р. стала сенсацією в Галичині. Не тільки сама книжка, її тема та літературний рівень захопили читачів. Сенсацією була авторка, молода дівчина, яка росла, як багато інших на приходстві галицького села, вирушила у широкий світ, мало тоді знаний і доступний її землякам. Поява самої Софії Яблонської, яка приїхала з далеких світів до Галичини, зустрілася з зацікавленням і симпатією, особливо серед тодішнього, молодшого покоління. Очевидно були такі, які були згіршені (про те та про деяких критиків з польської преси згадує у вступі до "Книги про батька" Юрій Клиновий), але на доповіді С. Яблонської прибувало чимало захопленої публіки, а навіть такі строгі рецензенти, як Михайло Рудницький чи Дарія Віконська більш ніж прихильно оцінювали так "Чар Марокка", як і пізніші твори: "З країни опікому і рижу", "Далекі обрії"

Коли взяти до уваги ще збірку новель та нарисів, яка появилася уже після смерті авторки, то всі ті твори (за винятком декількох новель у останній книжці) тематично й географічно переносять нас у далекі країни. Аж ось накінець, теж уже після смерті авторки, появляється "Книга про батька" із підзаголовком "З мого дитинства". Поетка Марта Калитовська, приятелька авторки, завдяки якій ця книжка появилася, пише у післяслові "в останні роки творча активність Софії Яблонської скупчується навкруги "Книги про батька" "Першу частину спогадів почала С. Яблонська писати ще в 1941 р. в Китаї та писала її мабуть одним віддихом" Видимо вже тоді хотіла зближитися до того періоду свого

життя, а головне до свого батька, хотіла наче б то виявити перед світом, залишити видимий слід і батька і того всього, що формувало її відношення до зовнішнього світу.

Це правда, що, як твердять психологи, перші роки життя формують світогляд людини, говорячи словами Ю. Клинового у цитованій вище передмові "вирізьблюються в душі людини закони, які керують нею ціле життя" Але видається, що в більшості людей ті закони вписані десь у глибокій підсвідомості і людина може навіть не здавати собі справи, що саме вони кермують вчинками й поглядами зрілої людини. Можна ще собі уявити, що людина пам'ятатиме дріб'язгово не тільки події, але розмови, цілу атмосферу свого родинного дому тоді, коли її життя пропливає одноманітно, без сильних зовнішніх вражень та подій. Якже глибокі і важливі для авторки мусіли бути ті (за словами Ю. Клинового) розмови "не тільки з батьком, але й з матір'ю, з братами й сестрами, з нянею Юстиною, з сільським війтом Прокопом, із своїми собаками Бруном і Галушкою, з квітами й деревами", яких не змогли затерти пізніші переживання, подорожі й життя в екзотичних країнах, ні життя з родиною у Франції. Навпаки, здається, що з літами повертається авторка все більше й більше до тих давніх літ.

Хоч у книжці пише Софія Яблонська не тільки про батька, але він є центральною постаттю, бо цитуючи її слова, він "дав мені життя тричі, бо крім того, що породив мене, двічі врятував мені життя, а раз вирвав з психічної кризи" Але не тільки вдячність спонукує її писати ті спомини з найранішого дитинства. А навіть не те, що, як видно з діалогів, він старався передати своїй доні усю свою життєву мудрість і філософію. Софія Яблонська вважає, що її батько був невдачником хоча б тому, що не залишив по собі сліду, а був незвичайною людиною. Вона почувається до обов'язку такий слід по ньому залишити, а теж хоч у такій формі виразити те, що вона є якби продовженням його існування. Але, хоч так прив'язана до батька, хоч так пильно слухала, а навіть можна сказати втягала в себе, як губка кожне його слово, вона вміла самостійно думати і вибирати свій шлях. Це видно хоча б з того, що вона стала свідомою українкою тоді, коли батько був москофілом. Це його москофілство це мабуть одно звено у ланцюгу того, що казало назвати його невдачником. Але рівночасно авторка

у вступі пише: "Коли б треба було їй жити знову, ця людина жила б знову так же." А чи багато людей може на схилі віку так сказати?

Цікаве те, що "Книга про батька", остання книга Яблонської це книга про Україну. Пригадується слова няні Юстини: "Тебе тягне дорога в далекий край, але ти наче боїшся. Не бійся нічого, моя голубко! Поїдь, як зможеш, я не боюся за тебе, бо знаю, що напевно повернешся і будеш ще більше любити твій бідний край, де не росте ваніля і не продають сиру у срібному папері, але в бочівках з дубового дерева". І справді Софія Яблонська, повернулася у свій рідний край, правда, не особисто, але своєю книжкою. Повернулася і поставила нам перед очі село, українське приходство, усі звичаї, яких так пильно придержували там і теж свою родину, повну життєвої мудрости няню і своїх собачок, а теж рослини, і навіть мертві речі, з якими вона завжди знаходила особливий, інтимний зв'язок, яких її дитяча уява оживляла, наче Андерсен у своїх казках.

Особлива мова книжки, трохи старосвітська, а яка незалежно від того, як її оцінять мовні пуристи, надає книжці додаткового виразу. Тут треба сказати, що більшість свого життя провела Софія Яблонська поза Україною і майже не навчалася рідної мови. Тож ще більше віримо, що вона де не була б усе була зв'язана зі своєю батьківщиною.

Книжку попереджує вступна стаття Юрія Клинового, у якій він переводить цікаву й глибоку аналізу не тільки цієї книжки але й усієї творчости Софії Яблонської.

Далі йде коротке вступне слово авторки, а після нього розділи "З мого дитинства", "Остання зустріч з Юстиною", "Мій батько — з ним розмови" "Образки і візії", "Земське чистилище", "Я і мій батько", "Уривок з одної розмови"

Наприкінці йде нарис Лідії Бурачинської про відвідини Ялинковатого, де при кінці свого життя о. І. Яблонський був парохом; Післяслово Марти Калитовської і "Кілька даних до Біографії о. Івана Яблонського"

У цьому числі містимо уривок з тієї книжки, вибраний для нашого різдвяного настрою. Згодом помістимо другий, може більш характеристичний для тієї непересічної книжки, писаної незвичайною людиною, яка присвятила його своєму батькові, а на ділі своїй ранній молодості.

У.Л.

ТІТКА АМЕРИКА

переклад Марії Струтинської

Marie Halun Bloch: Aunt America.
New York: Atheneum 1963
Copyright 1963 by Marie Halun Bloch

Продовження

Леся сіла в постелі і витягла одну ногу. Чи вона мала збудити тата і сказати йому? Ні! вона його не збудить. Вона візьме ранній автобус до Києва і поїде сама. Вона мала сказати дещо теті особисто, бо вона зробила щось проти неї.

Леся підвелася й почала вдягатися у світлі досвітку. Вона стримала віддих, коли Аня заворушилася. Її сестричка цмокнула ротиком, повернулася на інший бік і продовжувала спати.

Леся відкрила дуже обережно двері шафи, молячи Бога, щоб вони не рипнули, і вийняла пальто, в кишені якого були гроші від тітки Лідії. Вдягаючи його, вона посміхнулася до себе. Нікому з них не снилося, що вона відбуде цю подорож так скоро!

Тепер вона стояла по середині кімнати і думала, чи має написати записку татові й мамі, куди вона вибралася? Ні. Вона мусіла б шукати паперу й олівця, а це, може, розбудило б усіх. Позатим, вона знала, що батько не буде гніватись на неї за те, що вона робить.

Тепер приходило найважче з усього. Вона мала викрастися з дому, не розбудивши батьків. Вона глибоко віддихнула, задержала віддих і на пальчиках перейшла кімнату до дверей. Тут вона стояла мить, ще раз відідхнула і пустилася навшпиньках крізь кухню до дверей. На щастя, тато хропів тепер голосно, так, що коли б підлога заскрипіла, цього не було б чути. Леся всміхнулася: часом тато хропів, як ведмідь і це, бувало, лякало її.

При вихідних дверях вона натиснула легесенько клямку. У цьому моменті тато раптово перестав хропіти. Серце у Лесі забилося, вона стояла непорушно. Якщо б тато розплющив тепер очі, він побачив би її!

Леся чекала, що там не було б. Ще момент і тато почав хропіти наново. Швидесенько вона відчинила двері, вийшла і зачинила їх потихеньку.

Надворі вона спершу видихалась. Низько на небі висів місяць над садом, що перетинав дорогу. Вона надслухувала. В цілому місті ні згуку. Вона вибігла крізь ворота, повернула вправо і почала бігти.

Наблизившись до мосту, вона сповільнила біг до ходи, а тоді стала. Чи не мала вона справу з лялькою закінчити саме тепер? Ніхто не бачитиме її, а коли тітка Софія вперше відкриє цього ранку двері, вона знайде ляльку під самими дверима.

Леся перебігла навшпиньках міст, щоб не робити галасу на дерев'яних дошках, і зійшла стрімким берегом до річки. Під мостом, вона видряпалася до кам'яного підложжя мосту. На щастя, навіть у темряві, вона знала де стати ногою, чи вхопитися рукою. Коли вона досягла потрібного їй місця, вона простягнула руку до виступу і навмання шукала.

Хвилину вона була стривожена. Її рука не знаходила нічого. Міг Петро або Михась знайти ляльку і забрати її?

Вона спробувала знову. Цим разом її пальці торкнулися чогось м'якого. Тільки спробувавши схопити його, вона витягла ляльку. Тримавши її міцно, вона зійшла вниз до берега.

Опинившись на дорозі, вона стала і глянула на свою знахідку. Лялька дивилася на неї невинним поглядом з-поза своїх вій.

Тепер вона полетіла, як вітер, до дому дядька Володка. Коли вона була вже там, вона побачила, що в домі світилося. Обережно поклати ляльку на схід під дверима і, не оглядаючись, побігла легким кроком до майдану в середині міста.

Була щойно шоста година, як Леся добігла до заповненого людьми майдану, в цю бо хвилину загуло радіо, стрясаючи милу ранкову тишу.

Коли вона влізла в автобус, побачила, що кожне сидження було вже зайняте. Люди замовкли, коли вона йшла проходом поміж лавками, голови поверталися в її бік. Ще вчора вона була б хотіла втекти від такої уваги до неї. Та тепер, з якоїсь причини, її радше тішило це, як вона продовжувала йти до передку автобуса.

Марііна мати сиділа на довгому сидінні спереду. Роблячи місце Лесі, вона спитала: "А куди ж ти вибралася так рано, дитино?"

Поки Леся встигла відповісти, Михасів батько промовив: "Це ясно, вона не може перенести від'їзду тітки з Америки. Правда, Лесю?"

Леся притакнула: "Я їду до Києва, щоб бути при тітчинім від'їзді."

"А школа може почекати, так, Лесю?" — сказав Михасів батько.

"Ах, хто може ганити за таке дитину?" — відповіла йому Марііна мати.

Прихильні відгуки почулися здовж сидінь. Скоро вони рушили. Хоч сонце не вийшло ще на обрій, вже був ясний день.

РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ

"Уважай, не загубися!" — закликало декілька голосів, як Леся зійшла з автобуса в Києві і подалася на другий бік широкої вулиці, у напрямку до готелю тітки Лідії. Вона була певна, що знає дорогу. Так, тут на звороті вулиці була велика департаментова крамниця.

Хоч було ще досить рано, вулиці були заповнені юрбою. Деякі дивилися на неї здивовано, наче б вони знали, що вона сюди не належить. Леся пробувала йти ходом тітки Лідії. Та всередині в душі вона була налякана.

Дорога до готелю була далека, вона це знала. Вона увесь час сподівалася дійти до місця, де була велика шахова дошка з гурмою людей перед нею. Та за якийсь час, коли вона все ще не дійшла до того місця, вона почула, що йде довше, як повинна була.

Вона пристала й розглянулася довкола. Несподівано, усе здалося незнайомим. Але вона вирішила йти далі дорогою, яку вибрала. Коли б тільки вона дійшла до одного, вже баченого місця, вона знала, що знайде свою ціль.

Проте, все продовжувало бути незнайомим, вона почала попадати в паніку. Якщо це шукання готелю забере за багато часу, тітка тим часом відіде. Вона поїде до кордону, несвідома небезпеки, що може її там чекати. Далі цього Леся не хотіла думати. Вона мусіла знайти тітку Лідію.

Несподівано, на тлі неба Леся зловила виблиск золоті бані. Свята Софія! Вона побігла туди.

Коли вона опинилася насупроти Собору, вона побачила праворуч зелений майданчик з пам'ятником Богдана Хмельницького. І тут, ходячи сюди й туди, був фотограф, що знімав їх.

Вона перебігла широку вулицю до пам'ятника. Спочатку фотограф подивився на неї, наче б ніколи раніш її не бачив.

"Чи ви мене не пригадуєте?" — спитала вона зі страхом. "Я була тут передучора з моєю тіткою"

"Ага!" — чоловік всміхнувся, "пані з Америки! Але ж я відніс їй знімку до готелю, маленька." Він перекинув голову і спитав: "А чи ти не мала б бути тепер в дорозі до школи?"

"Але я хочу перед тим бачити мою тітку." сказала Леся.

"І ти загубила дорогу. Це так? Ну, це недалеко. Іди просто цією дорогою вниз, попри Св. Софію, попри Золоті Ворота, а тоді зверни вліво. Готель — лиш декілька кроків за цим зворотом вулиці. Але ти краще поспішай! Коли я приніс вранці знімки твоєї тітці, вона пакувала свої речі."

Леся подякувала чоловікові і побігла. Коли вона почала цей раз приємні галаси круків, близько Воріт, вона почулася краще. П'ять хвилин пізніше вона стояла при готелевому вході.

Тепер прийшла найтрудніша з усього частина. Вперше цього ранку Леся завагалася. Що, як ця

жінка не дозволить їй побачити тітку Лідію? Вона пригадала, яке розпитування мусів пройти дядько Володко, поки їх впустили до коридора. Леся не була певна, чи перед такими допитами вона не зречеться всього і не втече додому.

Але, що мало бути, мало бути. Вона відкрила двері, пройшла вестибюль і подалася сходами на другий поверх. Тут, нагорі біля сходів сиділа жінка. Спертий на стіну біля неї був шофер в уніформі, однак це не був той самий чоловік, що віз їх два дні тому. Вони були зайняті розмовою. Яке щастя! Можливо, що їй вдасться, — подумала Леся, — просунутися попри них, непомітно. Вона знала дорогу до кімнати тітки.

Ніодно з них, здавалося, не помітило її, як вона почала йти коридором, однак, коли вона пройшла лише декілька кроків, жінка повернула її, кличучи: "І куди ти йдеш, дівчинко?"

Леся відчула бажання бігти. Якщоб вона могла тільки досягти безпечного місця в кімнаті тітки, — відчувала вона — все було б гаразд. Серце в неї билось так сильно, що могло, здалось їй, вискочити з грудей. Вона почула тоненький голосок, що казав: "Я прийшла побачити мою тітку". Це був, вона усвідомила, її власний голос.

Дивлячись уперто на неї, без усякого виразу на обличчі, жінка спитала: "Ти хочеш її бачити?"

"Так, будь ласка"

"Чи ти не повинна тепер бути на дорозі до школи? У цей час? І де твоя добра поведінка, що ти думаєш заходити до пюдей, не попередивши?"

Саме тому, що ця заввага не мала глузду, вона дала Лесі відвагу. Вона пригадала Лесі батькові вимоги, наче б він мав моральне право до цього. Вона почула свій голос: — "Будь ласка, я бажаю бачити її"

"У якійсь дуже пильній справі?" — жінка продовжувала.

"Так, дуже пильній", — відповіла Леся.

Жінка глипнула на свого співрозмовника. В цю мить Леся усвідомила свою помилку. Як жінка знала, що справа була важлива, вона могла пробувати дізнатися, що воно таке. "Себто" — докинула, Леся, — "я хотіла б сказати їй Прощавайте!"

Жінка відкинулася на спинку кріселка. "Тільки, щоб сказати "Прощавайте".?

Леся притакнула головою.

"Твоя тітка вже від'їхала" — сказала тепер жінка.

Леся стояла, не маючи сили вимовити слова.

Не більше, як півгодини тому вона поїхала до потягу", — жінка докинула. Який жаль, що ти вже не застала її"

Продовження буде

КОНЦЕПЦІЇ ВПЛИВАЮТЬ НА СВИТОГЛЯД

Загальні і специфічні поняття дітей про себе самих, мають великий вплив на їх світогляд. Яку інтерпретацію надасть дитина своїм переживанням, що вони значимі для неї, так пізніше вона буде зустрічати нові ситуації.

Дитячі поняття про себе, то значить, хто вони є, якими вдалими й успішними вони себе уявляють, і до якої мети вони прямують — все залежить від того, чи дитина шукає товариства чи його відкидає, бере участь у ньому, чи відмежується від нього, виробляє знання, або цурається його. Діти не родяться з обґрунтованими наставленнями, чи з певною системою цінностей. Вони їх набувають з часом. Їх первісні поняття про себе формуються у родинному колі. Чи їх концепції про себе будуть більше чи менше позитивні, залежить у першій мірі від відношення, поведінки людей близьких їм, а також як їхня поведінка сприйматиметься важливими у їхньому житті людьми.

Найважливішим чинником, який впливає на почуття задоволення і спокою у дитини є той, який існує у цілім стилі життя родини. У ранньому дитинстві дитина може скоріше відчути загальну духову атмосферу навколо себе, як пізнати власні фізичні обмеження, чи над чимось заосереджувати думку — думати. Дитина сприймає себе і світ навколо себе як одиницю, бо не має ясної концепції, де кінчиться вона, а де починається світ. Дитина не має пережиття, ані життєвого досвіду, з яких могла б користатися при складних (для неї) ситуаціях. Її світогляд буде формуватися майже виключно на тім, як з нею поведуться близькі люди.

З ростом засобу слів і надбання переживань та вимогами приписаної суспільством поведінки — що можна, а чого не можна — росте її потреба відчуття любові, тепла і спеціального місця для себе в родині. У третім році життя, ця потреба підтримки у її прагненнях завершити себе як особну, іншу від других одиницю приходить до повного голосу. Цей "перший рік" чи "вік протесту" є якраз цим виявом самостійності, яку батьки мусять пережити й дати дитині нагоду знайти своє "я". В цій фазі, чим тяжча дитина у вихованні, тим більше потребує вона батьківської опіки, виrozumіння і т. п. Вимоги зовнішнього світу більшають. Більше й більше доводиться дитині пристосовуватися до других, і вже вона перестає бути тим любленим, пещеним немовлятком, перестає бути тою "чичкою". У цьому часі постава батьків до її незалежності, індивідуальності і респектування прав і привілеїв дитини помагають їй плекати в майбутньому добре поняття про себе і про довкілля.

Поведінка батьків до дитини є підставою поняття дитини до себе. Оцінка батьків поведінки дитини складається на поняття дитини про себе. Виростаючи, дитина часто зустрічає у своїм житті кризи такі, як народження братчика чи сестрички, вступлення до школи, які вона вміло переборє, коли її раннє життя почалося на засадах любові, тепла, бажаности. Так дитина самостійно зможе дати собі раду з пересічними турботами дитинства, коли ці підстави були вміло і тривко положені.

Ці підстави можна посилити — підкріпити різними переживаннями і правильними інтерпретаціями їх. Коли батьки чулі на потреби дитини, вони не сміють затратити відчуття різниці між любов'ю і толеранцією. Бути бажаною для дитини, не означає дозволу робити все, що вона захоче. Навпаки, дитина мусить мати правила і границі, за які їй не можна ступити. Границі безпеки у відношенні до себе, до других мусять бути точно з'ясовані. Правила поведінки до себе, до других, до дому, сторонніх людей і майна також.

З віком дитини треба давати їй щораз більше нагоди керуватися у поведінці власним розумом і давати якнайбільше нагоди до виявлення самої дисципліни, а в зв'язку з цим до почуття своєї цінности. Якщо ми не дамо дитині цієї нагоди, то в неї не виробиться правильна оцінка своєї поведінки.

ЯК ДОРΟΣЛІ МОЖУТЬ ОЦІНИТИ ДИТЯЧІ УЯВЛЕННЯ ПРО СЕБЕ?

Тому, що кожна дитина є унікальна, батьки, вчителі й взагалі всі, хто з дітьми працюють мусять мати на увазі індивідуальну поведінку кожної дитини. Можна також генералізувати оцінку поведінки поняттями, кажучи: "Всі діти в дошкільному віці..." означає, коли мова про специфічних: Івасика, Любу, чи Орису — то треба вже оглядатися на притаманний спосіб їхньої поведінки. Частинна розв'язка цієї проблеми, це зрозуміти ч о м у дитина поводить в даний спосіб, і як надати відповідного тону оточенню дитини, яке сприяло б її позитивному розвитку.

Наставлення можна розглядати як мову. Дитина вчинками "говорить" про те, що її турбує — хвилює, що їй важливе і т. д.

У поведінці дитин справжній педагог догляне і вичує багато такого, що уможливить йому краще її зрозуміти.

Дитина витрачає велику кількість часу й енергії

на зайняття, які вона вважає важливими — ті, які притаманні їй власному світові. Дитина також зуживає багато зусилля на те, щоб оминати багато різних ситуацій, які в її понятті є або маловажливими, або якимсь чином здаються дитині загрозливими. Учителю може пізнати ці ситуації по їхнім частим чергуванню одної такої ситуації за другою і т.д. Отже поведінка дитини в даних ситуаціях має для самої дитини спеціальне значення. Учителю також зверне увагу, які ситуації створювані іншими дітьми дана дитина обходить — оминає, або виявляє мало зацікавлення ними. Це свідоме ігнорування даних занять може вказувати на "поле непевності - небезпеки" в дитини. З цього можна зробити висновок, що дитина ще не доросла до певних занять, і тому скорше робитиме знані їй речі, лишаючи на пізніше ті, які здаються маловажливими.

Можливим висновком може бути те, що дитина ще не готова на більшість занять і займається тимчасовими цілями спершу, лишаючи на пізніше ті, які їй не здаються важливими.

1. УНИКАННЯ

Ситуації, які дитина оминає, звичайно або тому, що вона в данім випадку відчуває напруження, або тим ситуаціям вона не надає ваги, або знову ж, коли вона до них ще не готова. Дитина різними способами, що є дуже конкретні, покаже дорослим, як вона задивляється на себе саму, як відчуває зовнішній світ — що до певної міри служить їй, як самооборона перед небажаним. Кожна дитина має сотні способів, щоб виявити свої внутрішні стани своєю поведінкою. Деякі способи, які діти вживають у самообороні є:

1. **Заперечення** — Один з найбільш уживаних способів в оминанні даних ситуацій, чи досвідів, це заперечення їх існування. Кожен з нас у своїм житті такі вияви заперечення має, де він: "не може собі пригадати...", або "що мимоволі переочив" і т. п.

Є дві форми — заперечення — одна це, коли дитина забуває, що щось сталося, а друга коли дитина не є свідомо якоїсь існуючої ситуації. Дитині не робить різниці, котру форму заперечення вона вживає, як довго це заперечення дає їй нагоду оминати неприємностей чи напруження. Коли вчителька завважує того роду поведінку вона тоді орієнтується, якими подіями дитині тяжко володіти, або що таке неважливе й нецікаве і так далеко відсунене від її зацікавлення, що дитина навіть не свідомо цих реакцій.

Через обсервацію, як дитина підходить до різних занять і праць, вчителька приходиться до висновку, які методи пристосувати до кожної індивідуальної дитини.

2. ВИКРИВЛЕННЯ

Другим способом самооборони перед небажаними ситуаціями є викривлення, або неправильне вияснювання того, що стається, чи сталося. Дитина також часто уживає перекидання вини на другого. Дитина дуже часто зменшує важливість других, як спосіб підвищення самої себе.

Часом ціла група дітей вирізняє одну так звану "жертву", або "офірного козла" Ця дитина, "жертва" відкидає ці неприємні обставини в той спосіб, що підносить навколо себе загрозу і, надаючи іншого значення цілому обвинуваченню, звільняє себе з будь-якого почуття непевності. Коли проникнути таку дитячу оборону, дитина реагує відкритою агресією. Ця оборона є нормальним, природним важливим виявом самооборони, і вчителька, яка стежить за цими виявами в дітей розгадає, що дитина (підсвідомо) захищається.

3. АГРЕСИВНІСТЬ.

Часом подразнена й напружена дитина реагує безпосереднім нападом. В такому випадку цей вияв агресивності не усуває причини напруження дитини, але полегшує сприймання події.

У таких випадках звичайно дитина: кусає, б'ється, тупає, штовхає і т. п.; уживає поганих, образливих слів, погроз. Ці погрози спрямовані до тої особи, яку вона вважає причиною свого клопоту.

Батьки й вчителі часто вважають ці вияви, як ознаку невихованості, але це є спосіб вияву дитячих почувань. Можна сугерувати злагіднення вибуху в дитини, але треба визнати право і потребу дитини на вияв гніву і змогу дати людям зрозуміти, як вона почувається, і це респектувати.

Дитина спрямовує часом агресивність і на предмети, хоч це її менше вдовольняє і є більш примітивним виявом своїх почувань — напр. грюкання дверима, кидання іграшки на підлогу і т. п. І з цього дорослі можуть пізнати причину такої поведінки, хоч не апробують її. На основі таких обсервацій можна знайти різні способи допомогти дитячому розвитку.

Спеціальний зразок того, як радити в випадках дитячого гніву, є дія цілої комбінації чинників. Значення тої ж ситуації можна дошукатися у дитячій самоуяві, а спосіб в якій дитина виявляє це значення є відносний до віку, статі, родинного оточення дитини, як також правил поведінки ровесників і старших даного середовища.

Виховник повинен звернути більшу увагу на те, чому дитина виявляє свій гнів, на те, яку форму прибирає вона для вияву цього гніву. Дитина своєю поведінкою говорить, що ситуація у якій вона опинилася, є поза її можливостями і вона не спроможна її сама опанувати. Лише, коли справа їй здається трохи злагіднена, дитина готова вийти із-за своєї загрози й пробувати знайти розв'язку свого клопоту-турботи. На жаль, відкрита агресивність дитини дуже часто викликає у батьків чи вчителів контр-агресивність. Виховники інтерпретують дитячий виступ виключно як брак відповідної пошани, респекту до старших. Батьки й вчителі в цій дитячій агресивності відчувають, що їхні власні становища є загрожені, а в дійсності ні дорослі, ані діти в даному випадку не є спроможні зменшити своїх напружень і пошукати розв'язки ситуації, яка викликала агресивність у дитини. Коли виховник сприйме цю агресивність як "самозрозумілу" тобто

Продовження на стор. 25

Вісті з Централі

ЦІЛОДЕННЕ ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ СУА.

Цілоденне, поширене засідання Екзекутиви СУА відбудеться 28 січня 1979 у домівці при 108 Друга Ев.

Олена Процюк
Пресова референтка

НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ СУА ВПЛАТИЛИ В ЛИСТОПАДІ 1978 Р.:

По 201.00 дол.:
Григор і Анастасія Мисишин, Спрінг-філд

По 150.00 дол.:
Ірена Кливак, Кліфтон
Д-р Іван і Марія Галій, Вайнленд

По 100.00 дол.:
Володимир Батринчук, Честер (доповнення 200.00 дол. стипендії)

По 75.00 дол.:
Збірка на Кобзарівці.

По 45.00 дол.:
Михайло Савчак, Бруклін (доповнення стипендії за 1977 рік)

По 20.00 дол.:
Дарія Микита, Льюрейн

Разом 741.00 дол.:

Ірена Качанівська
фінансова референтка стипендій

ПОЖЕРТВИ З ПРИВОДУ 35-ЛІТТЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Окружна Управа СУА Чікаго в тому 596 зібрано під час дня союзнянки і 200 від Окружної Управи

796.00 дол.

Окружна Управа Нью Джерзі
Окружна Управа Нью Йорк — прощальна пожертва О. Сливки з приводу від'їзду з Нью Йорку

150.00 дол.

100.00 дол.

1046.00

Щиро дякуємо
Редакція і Адміністрація "Нашого Життя"

Щоб гідно завершити Ювілей з нагоди 10-ліття існування 99-го Відділу СУА, який ми обходили 1978, складаємо 500.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя"

99 Відділ СУА, Вотервіль, Н. Й.

Докінчення НАШІ СВИТЛИЧКИ

до певної міри оправдану з дитячої точки зору, він може створити відповідну атмосферу, в якій дитина побачить себе і тяжку для неї ситуацію у злагідненій формі та яку вона може щойно тоді відповідно роз'язати.

Обсервуючи дитячу поведінку, виховник може до певної міри оцінити уявлення дитини про себе саму. Щоб збагнути, як дитина себе сама сприймає, виховник повинен поставити собі два питання:

1-ше: як дитина оцінює себе і свою ситуацію, що дає їй оправдання на її драстичну поведінку?

2-ге як у данім випадку виховник оцінює самого себе?

Ці питання не дадуть одначе одної задовільної відповіді, яка вияснила б дитяче сприймання оточення, а навпаки дадуть багато різних можливих висновків. По якомусь часі вчитель чи виховник знайде багато пояснень на дану форму поведінки й буде ними користуватися і до кожного дальшого випадку з кращим розумінням дитячої поведінки.

Продовження буде

ХРОНІКА ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

На засіданні Головної Управи виникла думка, що треба змінити спосіб помішування хронік Округ та Відділів, так, щоб кожній Окрузі призначити місце в журналі раз у рік. Тим способом можна буде обминути "несправедливість", яка полягає в тому, що одній Окрузі припадають для звітування місяці оживленої діяльності, а другий час вакацій та інші менш активні періоди року.

В новій системі кожна Округа буде присилати хроніку за цілий рік. Тепер, у перехідному 1979 році, Округа і Відділи повинні зладити хроніки, які доповнили б попередні їхні дописи до круглого року, тобто до кінця 1978 р. Наприклад, якщо Округа писала хроніку до кінця серпня, то тепер повинна зладити продовження, тобто хроніку від серпня до 31 грудня 1978.

Порядок надсилання хронік такий:

Округи Північного і Південного Нью-Йорку — надішлють хроніки до 20 січня 1979 р.

Округа Філядельфія — надішле хроніки до 31 січня 1979 р.

Округа Нью-Йорк — надішле хроніку до 28 лютого 1979 р.

Округа Нью Джерзі — надішле хроніку до 31 березня 1979 р.

Округа Нова Англія — надішле хроніку до 30 квітня 1979 р.

Округа Огайо — надішле хроніку до 31 травня 1979 р.

Округа Дітройт і Чікаго — надішле хроніку до 30 серпня 1979 р.

Хроніки можна надсилати перед тими реченцями.

Крім хронік передбачуємо теж можливість дописів про одну важливішу подію в кожній Окрузі і кожному Відділі! Допис не може бути довший, як на дві сторінки машинопису з подвійним відступом між рядками.

Подія (ювілей, оригінальна імпреза, виставка) мусить бути актуальна, тобто з біжучого року. Оплата за поміщення світліни на одну шпальту — 5.00 дол.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXI РІК ВИДАННЯ

СІЧЕНЬ

ЧИСЛО ОДИН

ПРОГОЛОШЕННЯ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО РОКУ ДИТИНИ

"Дитина — скарб нації"

Гасло Українського Року Дитини

У 20-ліття Хартії Прав Дитини Асамблея Об'єднаних Націй проголосила 1979-ий рік Міжнародним Роком Дитини. Хартія Прав Дитини з 1959 р. виступає проти дискримінації і кривди в усіх ділянках біологічного і духового життя дитини, її родини і оточення.

Держави й народи світу, з уваги до своїх майбутніх поколінь відповіли прихильно на проголошення Міжнародного Року Дитини і відмічують його широко закресленими акціями, які будуть проводитися упродовж двох декад, від 1979 — 2000 рр.

Нажаль, усі форми дискримінації і переслідування дитини, поміщені в Хартії Прав Дитини, виявляються в поневоленій Україні. Українська спільнота у вільному світі має змогу в рамках Міжнародного Року Дитини, до якої ввійшли представники українських

центральної виховних організацій нашої діаспори. Комісія перевела підготовчі акції, створюючи Крайові Комітети МРД в країнах поселення, стала членом-кореспондентом Секретаріату Міжнародного Року ДИТИНИ ОН і проголосила 1979-ий рік РОКОМ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ в рамках Міжнародного Року Дитини при ОН.

Українські організації й установи, члени Світового Конгресу Вільних Українців через своїх делегатів-учасників III-го Конгресу СКВУ заявили свою позитивну поставу до Українського Року Дитини.

Закликаємо українську спільноту прийняти прихильно проголошення Українського Року Дитини і дати Українській Світовій Комісії М.Р.Д. моральну, організаційну і фінансову піддержку.

Микола Плавюк
Президент СКВУ

Лідія Бурачинська
Голова СФУЖО

Ірина Пеленська
Голова Комісії УРД

Торонто — Філадельфія — Дітройт, січень 1979.

КОНФЕРЕНЦІЯ СФУЖО В ПІВД. АМЕРИЦІ

Управа СФУЖО влаштовує Конференції на різних континентах, де живуть і розвиваються наші складові організації. Чергова така Конференція відбулася в днях 27-29 жовтня 1978 р. у Буенос Айресі, Аргентина. Представницею СФУЖО була Анна Марія Баран, наша організаційна референтка.

Першого дня Конференції, після вислухання Служби Божої в наміренні учасниць, відбулося відкриття в залі Катедри. Її відкрила Лідія Таурицька, місто голова СФУЖО в Півд. Америці. Слідували доповіді — А. М. Баран "Ціль та завдання Конференції" і Євгенії Мазепи "Праця Організації Українських Жінок у Бразилії" Після запитів і дискусії місто голова подала

висновки. Конференцію вшанував своєю приваєністю владика Кир Андрій.

Другого дня по полудні учасниці Конференції зложили вінок під пам'ятником Т Шевченкові, де відспівали "Заповіт" Потім Конференція продовжувалась у залі "Просвіти" Виголошено такі доповіді: Ярослава Прус на тему "Виховні завдання української матері в родині і громаді", Галя Зінко "Наші завдання на майбутнє", а Євгенія Іваник "Потреби суспільної опіки в Аргентині" Заключне слово до доповідей і дискусії сказала А. М. Баран.

Після запитів і дискусії подано висновки. На закінчення відчитано і схвалено постанови Конференції.

Третього дня в неділю рано зложено китиці квітів під пам'ятником визволителя Аргентини Сан Мартіна. Потім учасниці вислухали Служби Божої в обох українських церквах. Слідував святочний обід у залі Т-ва "Відродження" з привітаними представників організацій. Потім вшановано 30-ліття СФУЖО доповіддю А. М. Баран і мистецькою програмою.

Так перейшла і закінчилась друга Конференція СФУЖО в Півд. Америці. Для інформації подамо, що перша Конференція того роду відбулася в 1967 р. у Курітібі. Представницею СФУЖО була тоді орг. референтка СФУЖО Ірина Павлицька.

КОМІТЕТИ РОКУ ДИТИНИ

Хоч у рамках III Конгресу СКВУ не було передбаченої наради Світової Комісії Року Української Дитини, проте на запрошення голови Ірини Пеленської дня 23 листопада 1978 охоче зійшлися представники різних країн і установ. Виявилось, що заходи Світової Комісії не пішли на марне, бо всюди вже створено зав'язок Комітету Року Дитини.

В Австралії Союз Українських Організацій спільно з Союзом Українок Австралії створили Комітет під головуванням Лідії Гавської-Денес. Вже ухвалений план праці, а в ньому з'їзд української дітвори, присвячений дитині в Україні. Звітував інж. Юрій Денисенко, голова СУОА.

У Канаді переведення Року Української Дитини перебрав на себе Комітет Українок Канади. Вже нав'язано контакт із Крайовим Комітетом Канади в Оттаві, у кожній провінції наші представниці увійшли до місцевих канадських комітетів. Жіночі організації взяли на себе певні завдання. Звітувала В. Бучинська, голова Комітету Українок Канади.

У США Крайовий Комітет Року недавно створився. Заплянував творення Осередків Праці в різних місцевостях. Виставку дитячої творчості улаштував Союз Українок Америки в часі своєї Конвенції у травні 1978 р. Окрім того плянує видати брошуру про дитину в Україні. Комітет Року має свій осідок у Філадельфії під проводом Дори Горбачевської. Звітувала Христя Навроцька.

В Англії Організація Українських Жінок уже увійшла в контакт із Стендінг Віменс Конференс, яка об'єднує 64 жіночі організації. Тут знайшла добре джерело інформації про Рік Дитини в Англії. План Українського Року Дитини був обговорений на Конгресі КОУГЦУ, де уповажнено А.

Остап'юк зайнятися тим в Європі. Звітувала А. Остап'юк, голова ОУЖ Великої Британії.

В Аргентині Комітет створено при Українській Центральній Репрезентації з участю Української Пед. Ради жіночих і виховних організацій. Комітет очолив п. Володимир Котульський голова Української Центр. Репрезентації. А. М. Баран, орг. референтка СФУЖО, з'ясувала завдання Року Дитини під час свого побуту в Буйнес Айрес. Звітувала Ольга Бандура, заступниця голови Союзу Українок Аргентини.

Про Комітети Року Дитини у Бразилії і Венесуелі, які не мали представників на Конгресі, звітувала А. М. Баран. Під час своєї поїздки у жовтні 1978 р. вона переговорила справу у Курітібі, Бразилія і Каракасі, Венесуеля. У Бразилії заходяться коло створення Комітету Року Дитини, а в Венесуелі очолила його вже Осипа Король.

Так зібрано початковий перегляд праці в різних країнах нашого поселення.

ДО XVII ЛІТ. КОНКУРСУ СФУЖО

XVII Літературний Конкурс СФУЖО фундації Марусі Бек, був проголошений восени 1978 р. на оповідання для молоді. З огляду на непередбачені труднощі (голова журі д-р Анна Марія Бойцун виїхала на короткий побут в Австралію) продовжуємо реченець Конкурсу, що був назначений на 31 грудня 1978 аж до **31 березня 1979 р.**

Оповідання посилати у трьох примірниках на адресу:

Mrs. Anna Boycun
Bjx 30-C Millstream Rd.
Cream Ridge, N. J. 08514

ДНІ ВИМІНИ КУЛЬТУР У БЕЛЬГІЇ

У днів 13 і 15 жовтня 1978 р. відбулась у сусідній громаді Льежу імпреза, що дуже заактивувала нашу громаду. У рамках виміни культур українці виставили тут своє народне мистецтво, з танцями виступила група "Верховина", а з піснями і грою на бандурах група "Кобза". У наших руках було також харчування, себто гостина з українських страв. На відкритті цієї імпрези був присутній міністр культури і садник місцевости та кілька послів. Вітала їх голова Секції Об'єднання Українок Бельгії вручивши міністрові в подарунок різьблений альбом. Впродовж трьох днів нашої програми пригладались сотні бельгійських родин із Льежу й околиці.

ЖІНКИ НА ЮВІЛЕЙНОМУ КОНГРЕСІ НТШ

З нагоди 30-ліття Наук. Т-ва ім. Шевченка в США відбувся у Нью-

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою з усім організованим жіноцтвом, що 7 листопада 1978 р. відійшла у вічність широко відома в Канаді громадська діячка бл. п. **Стефанія Пауш.**

Бл. п. Стефанія Пауш походила з с. Топорівців на Буковині, де народилася в родині Поповичів. Родина прибула до Канади по першій світовій війні і поселилася в околиці Смокі Лейк, Альберта. Тут молода Стефанія завершила свою освіту, а в 1930 р. вийшла заміж за Петра Пауша. Молоде подружжя стало працювати в громадських установах Смокі Лейку. У відділі Союзу Українок Канади ім. Ольги

Кобилянської Стефанія Пауш стала головою. У 1935 р. подружжя перенеслося до Едмонтону і тут Стефанія Пауш знов включилася в працю Союзу Українок Канади. Пізніше стала секретаркою Централі, а в 1960 р. головою Союзу Українок Канади. Також у розбудову Українського Музею вона вложила багато праці. У 1978 р. відбула подорож до Європи й відвідала Об'єднання Українських Жінок Вел. Британії, яке її дуже щиро прийняло.

Похорон цієї видатної громадської працівниці відбувся 16 листопада з катедри св. Івана в Едмонтоні. Провела її в останню дорогу численна українська громада.

Йорку Ювілейний Науковий Конгрес. Цікаво зацікавитись із участю жінок у цій замітній ювілейній зустрічі. У Сесії літератури й мовознавства промовляла проф. Олександра Ткач на тему "По місцях Ольги Кобилянської". У Сесії мистецтва виступила проф. Рожа Смеречинська-Шуль з доповіддю "Взаємовідношення музичних

елементів у малярстві Михайла Мороза"

У Сесії права д-р Марія Кобринська говорила на тему "Право подання митрополичих і єпископських катедр в Українській Церкві до Берестейської Унії". Вона ж була головою згаданої Сесії.

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXXVI

JANUARY 1979

No. 1

TO ALL PEOPLE OF GOOD WILL

CHRYSTOS RAZHDAETSA
SLAVITE YOHO

CHRIST IS BORN
GLORIFY HIM

Dear subscribers, readers, supporters, and all people of good will who happen to glance at this issue of *Our Life*, our first issue of the year. We wish you good health and happiness. We hope you were able to spend the holidays in the company of all those who are dear to you.

Perhaps all your dearest friends and family were unable to sit down with you for a holiday supper; perhaps you are separated from them by distances, borders or oceans. But surely, their thoughts and ours can conquer these obstacles. Thoughts can even penetrate the borders drawn by time: the old return to the past, the young race ahead to the future.

There is, however, a greater obstacle than distance or time, one that is not as easily conquered: intolerance. Not just differences of opinions, ideas or customs, but the lack of basic human understanding for those who travel different roads, follow different ideas or simply have different preferences. Sometimes, perhaps even most often, it's the insignificant and superficial differences that become insurmountable obstacles between people and are the basis for enmity and hate. When one looks at these petty differences objectively, one is able to recognize how unimportant they really are.

Enmity and hate are easily conquered by tolerance and understanding. Let's continue the good will of the holiday season throughout the year, especially toward those with whom we differ.

So it is that we address our holiday greeting for people of good will. May all good things come to them.

Editor and staff of *Our Life*

WOMEN IN THE SOVIET UNION TODAY

Although the Soviet Union often claims to have made great strides in guaranteeing equal rights to men and women, to some Western observers this equality seems more theoretical than actual.

In the July 10, 1978 issue of *US News and World Report*, Jean Knight reports from Moscow that "equality in the Soviet Union is a superficial condition that merely entitles Russian women to take on work that American women would seldom think of doing — street cleaning or laboring on construction projects, for instance"

The professions dominated by women in the Soviet Union, such as medicine or teaching (75% women) are underpaid, and women are not well-represented at the highest levels of politics, government or industry.

Women who work still have to play the role of housewives after the job. In the Soviet Union this task is complicated by a shortage of food and consumer goods,

lack of modern appliances and conveniences, and traditional chauvinist attitudes of Soviet husbands who leave all household matters to their "equal" wives.

It has been calculated that a woman in the Soviet Union can spend up to eight hours each week waiting in those inevitable lines for scarce food and consumer products. An additional complication is that 40% of all households do not have a refrigerator and 30% do not have washing machines.

Many household chores must be done laboriously by hand. In the countryside, for example, many women hand-wash family laundry in the nearby rivers.

Many items that an American woman takes for granted such as freezers, dishwashers, blenders, vacuum cleaners — or even a regular supply of canned and fresh foods — are unheard of.

Women with households have two-job lives which are not made easier by the traditional chauvinist at-

NIKIFOR EXHIBIT AT THE UKRAINIAN MUSEUM

To commemorate the tenth anniversary of the death of the noted primitive artist Nikifor, a large number of his works are being exhibited at The Ukrainian Museum from November 11, 1978 through January 28, 1979. Nikifor born in 1895 began to paint in his teens and, although living in the rural and remote western part of the Carpathian Mountains, the Lemko region, had his work shown in Paris in 1932. Continuing to live and work in his native land until his death in 1968, Nikifor produced an amazing number of azarrelles, water colors, gouaches and crayon works which became increasingly appreciated, and popular.

Nikifor's work reflects his simple peasant origin and upbringing. His work is dominated by religious motifs, architectural structures and landscapes. His favorite colors were red and green and he worked in series producing a number of works pertaining to the same image or theme, yet each one unique and different. His paintings and water colors of buildings and churches are the most interesting and reflect the artist's fascination with and appreciation of architecture. His work does not lack humor and he did not hesitate to take the human needs and comforts of saints into consideration. He depicts saints as contemporaries, identifiable as such only by their halos. It is quite humorous to see saints with fur caps to protect their ears from the winter cold or riding in carriages with bicycle tires on their wheels to insure a smooth ride. Nikifor was very versatile in his use of media and adopted his work to the material available. When he could only get lavender paper he produced a series of works depicting the interiors of Churches working with the color and incorporating it as part of the background. Illiterate and uneducated, Nikifor had difficulty expressing himself verbally which may partially explain the voluminous amount of work that he produced. Although Nikifor's works sometimes appears awkward and very unconventional, they display great imagination and artistic

Никифор з Криниці. Дорога до церкви, акварель
Nikifor of Krynyca. A road to church, watercolor

inventiveness. The work is a tribute to the sincerity and almost child-like naivety of this exceptional artist.

His works were exhibited in the major cities of the world, including Rome, Amsterdam, London, Sao Paulo, Haifa, Chicago and New York. The first American showing of Nikifor's works was in 1961 in Chicago at the Contemporary Art Gallery; the following year his work was included in an international show at Chicago's Gres Gallery. New Yorkers' were introduced to his works during the 1966 and 1968 Annual International Naive Art Exhibits at the La Boetie Gallery and in 1967 a one man show was held at the Bodley Gallery. Over the years numerous articles, critiques and commentaries have appeared in various languages discussing Nikifor's unusual style, composition and the coloristic sensitivity and subtlety which characterize his works.

tititudes of Soviet husbands. Divorces are rising and one out of three marriages ends in separation.

The birthrate is also dropping and this appears to be by feminine choice. Although the pill is not an approved method of birth control, many women undergo as many as three or four abortions in their lifetimes.

Only 4 out of 100 Soviet families own automobiles, very few women know how to drive, even though some women operate heavy machinery on construction sites.

An acute housing shortage forces newlyweds to share cramped quarters with elderly relatives as they wait 5 or 10 years for an apartment of their own.

Women are the backbone of the Soviet family. When the newspaper *Komsomolskaya Pravda* published a poll of 100 households, it found that in 90 out of the 100 households polled, wives described themselves as head of the family — and the husband agreed.

НАШЕ ЖИТТЯ, СІЧЕНЬ 1979

★

Fashion is still a novelty in the USSR. Clothing must be "socialistic" and styles and prices must be accessible to all. This results in conservative, old-fashioned clothing that most Western women would shun. If a woman wants a better style, she will buy a pattern and have a private seamstress make a dress for her, if she can find a suitable fabric on the market, which is more easily said than done.

Cosmetics are not worn as much as in the West. Interestingly enough, it's the younger women who wear the most makeup. And wigs are a highly-prized item, obtainable only from the West.

To Western eyes, Soviet women appear to be more masculine than feminine. This might be expected in a society where, as Jean Knight indicates, "women are required to sweep streets, shovel snow, log timber and construct apartment buildings."

Letter to the Editor

In the Jan. '78 issue of "Our Life" there was an embroidery pattern for a church. This embroidery could be used as a bookmark or bell-hanger. I was very much impressed with it.

Would you have an English translation of the instructions for embroidering this church?

Thank you very much.

Sincerely,
Mrs. J. Dodson

Thank you for your letter, Mrs. Dodson. The translation you request appears below.

CHURCH IN FLAMES

(about embroideries of women-prisoners)

A recently published album, *Nezdolanyj Duch (Invincible Spirit)*, by the Ukrainian Publishing Co. "Smoloskyp," presents samples of poems and embroideries of Ukrainian political pri-

soners in the USSR. The embroideries consisted of small objects — bookmarks, linen napkins, and photo albums. However, the quality of the motifs and their composition is on an extremely high level.

From among all the embroidered pieces, we'll discuss one bookmark, called "Church in Flames". The piece consists of two parts — a narrow embroidered strip and a triangle attached to the bottom of it. The triangle is flat on top and also embroidered.

The theme of the piece, "Church in Flames", is located in the triangle. It is embroidered with cross stitch on all sides — the top and bottom in a box formation and the sides in a step formation. The contours of the church are done in black half-cross stitch. Here and there, yellow thread accents the flames. The windows are also done in yellow and the door is outlined in the same color. Red, depicting the flames, borders the church.

Thin black ornaments, done in half-cross stitch, are seen in the background. This design symbolizes plant life, which

CORRECTION

In our December issue, the "Features" section of Contents 1978 (pg. 37) did not include the article by Christina Nawrocky — UNWLA representative at the 87th Annual Convention of the General Federation of Women's Clubs — 8.

is always seen around a Ukrainian church.

The extreme bottom of the triangle is bordered in red; then a red fringe is added. The triangle has a red stripe where it is attached to the narrow strip of the bookmark.

Our women-prisoners did the embroidery with narrow woolen ribbon ("harasivka"). It can also be done with DMC threads, size #12. The colors used are: red #666 and yellow #742. The black can be done in Mouline #310. The cupola of the church and the symbol of the sun can be filled in with gold thread.

The book mentioned here, *Nezdolanyj Duch*, can be ordered through "Smoloskyp" for \$25.00.

EVENTS AT THE UKRAINIAN MUSEUM

The following lectures, exhibits and workshops took place at the Ukrainian Museum.

•On October 6, Mrs. Tania Keis gave a lecture on "Ukrainian Demonology in the Paintings of Mykola Butovich."

•In conjunction with the current exhibit, "Traditional Designs in Ukrainian Textiles", the Ukrainian Museum offered a embroidery workshop and presented lectures on rushnyky; embroidered and woven ritual cloths.

•The lecture, "*Rushnyky* — Ukrainian Ritual Cloths" supplemented by slides and samples from the museum collection, was given October 28 and 29th by Mrs. Lubow Wolynetz.

•During the embroidery workshop, Mrs. Wolonetz, the instructor, provided a general introduction to the types of fabrics and threads commonly used and taught approximately 15 stitches and their combinations in traditional designs. In addition to a sampler, each participant embroidered a small ritual cloth and a serviette during the course of the workshop. This workshop consisted of ten sessions which were given every Saturday from September 23rd through December 2, 1978.

•The exhibit, Nikifor, the Naive Painter of Krynica (Nov. 11, 1978 - Jan. 28, 1979) displays 50 works by this noted Ukrainian primitive painter. On view is also an exhibit of literature in

various languages on the artist and 40 slides depicting Krynica where Nikifor lived and painted most of his life.

•During "Slavic Culture Week", December 3-10, 1978, the Ukrainian Museum prepared a special slide exhibit consisting of four separate continuous slide presentations on the following subjects: Ukrainian Churches, Ritual Breads, *Pysanky* — Ukrainian Easter Eggs and *Rushnyky* — Ukrainian Ritual Cloths.

•December 8-17th, the popular children's Christmas workshop was given. Besides making Christmas decorations, the children heard a short illustrative talk on Ukrainian Christmas traditions. A table was set up depicting the traditional Ukrainian Christmas Eve supper and Vertep - the Ukrainian Christmas Puppet theater was also exhibited.

FORTHCOMING EVENTS:

•February 10 — March 18, 1979, exhibit of Ukrainian Underground Writings. The exhibit features a display of documents written by prominent Ukrainian and non-Ukrainian human rights activists in the Soviet Union.

•March 23 — May 13, 1979 Exhibition of *Pysanky* — Ukrainian Easter Eggs from the private collection of Mr. Zenon Elijiw. In conjunction with the exhibit, a three weekend program is planned which features a film on *Pysanky*, workshops, demonstrations and lectures.

EXHIBIT OF UKRAINIAN UNDERGROUND WRITINGS AT THE UKRAINIAN MUSEUM

On February 10, 1979, The Ukrainian Museum, at 203 Second Avenue, New York City, will be the site of an exhibit of Ukrainian and other *Samizdat*, the underground literature of the Soviet Union. The exhibit will end March 18, 1979.

The exhibit which is organized jointly by the Ukrainian Museum and the magazine, *Suchasnist*, features displays of documents written by a number of prominent human rights activists. Among the writers whose works are represented are: Ukrainian dissidents Valentyn Moroz, Vyacheslav Chornovii, Mykola Rudenko, Leonid Plushch, and former Soviet Army General Petro-Grigorenko; the Jewish activist Anatoly

Shcharansky, and Russian Nobel Peace Prize Winner Andrej Sakharov. The exhibit also displays a number of clandestinely circulated dissident journals, among them the *Ukrainian Herald*, the *Chronicle of Current Events*, and the *Chronicle of the Lithuanian Catholic Church*.

In addition to the writings of human rights activists, the exhibit shows photographs of psychiatric prison hospitals and prisons, where dissidents are incarcerated.

A unique feature of the exhibit is the display of manuscripts, and of poetry by imprisoned Ukrainian, Russian, Lithuanian and Jewish writers. Many of the documents were smuggled out of Soviet prisons.

A particular focus of the exhibit is the struggle of non-Russian nationalities in the USSR to achieve national, cultural and human rights. Most of the Ukrainian, Jewish and Lithuanian documents are exhibited for the first time in the United States.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

У зв'язку зі статтею М. Барагури п. н. Ольга Ціпановська — "Тітка Оля" ("Наше Життя" ч. 9 ст. 4) одержали ми декілька листів, в тому цей, який містимо. Стосується він світлини, тому містимо її вдруге, щоб спростувати й доповнити підпис.

Дорогі Пані!

У "Нашому Житті" за жовтень 1978 ч. 9 на стор. 4 є помилка у прізвищах учителів Музичного Інституту в Перемишлі (я їх всіх добре знала, бо сама була ученицею Інституту).

Отже, третій зліва є Володимир Вітошинський, довголітній учитель скрипки, не Роман Савицький, який в тому часі був на студіях в Празі, отже не міг вчити в Перемишлі. Біля нього є піяністка Володимира Божейко, відтак Ольга Ціпановська, Марія Данилевич (вчителька теоретичних предметів і диригентка хору), а біля неї Ірина Негребецька, вчителька фортепіану, дуже добра піяністка (учениця В. Барвінського) і знаменита акомпаньорка.

Варто зазначити, що друга зліва, коло проф. Вітошинського сидить учениця Марія Вишницька, яка відтак скінчила Музичну Академію у Відні й була вчителькою фортепіану в Яворові в Муз. Інституті.

Знімок є з пізніх двадцятих років, або навіть перших тридцятих, бо Маруся Вишницька моя ровесниця, а на знімку вона вже виглядає дорослою панночкою, 17-18 літньою. Можливо це рік 1929-30.

Зі щирим привітом

Любов Цегельська

ПРОГОЛОШЕНО ВИСЛІД ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ НА ОПОВІДАННЯ З СУЧАСНОГО ЖИТТЯ

УХВАЛА

ЖЮРІ ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ на коротке оповідання або новелю із сучасного життя — конкурсу, що його проголосила з нагоди свого двадцятиліття БІБЛІОТЕКА ПЛАСТУ І РІДНОЇ ШКОЛИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, — розглянуло тридцять надісланих на конкурс творів. На своїх засіданнях 18 і 25 жовтня 1978 року Жюрі ухвалило:

Першої нагороди не давати нікому, натомість дати: дві рівнорядні другі нагороди по стоп'ятдесятя долярів

і три рівнорядні треті нагороди по сто долярів.

Стоп'ятдесятя долярів премії призначено творам "НІБИ В КІНОФІЛЬМІ" та "СЕСТРА АННА". Після розкриття коверт та розшифрування псевдонімів (на спільному засіданні членів Жюрі із членами конкурсного комітету дня 18 листопада 1978 року у Філядельфії) виявилось, що автором "НІБИ В КІНОФІЛЬМІ" є Ганна Черінь із Чикаго, а автором оповідання "СЕСТРА АННА" є Микола Погідний-Угорчак з Милвил, Нью Джерсі.

Стодолярів премії призначено за оповідання "ЗЛАМАНІЙ ПЕРСТЕНЬ", що його автором виявився Микола Ковшун із Ошави, Канада; за "ВІТЕР ЧАСУ", що його автором є Валентина Юрченко з Йонкерс, Нью Йорк; та за "ІТАЛІЙСЬКІ ПОМІДОРЧИКИ", твір, що його автором є Світлана Кузьменко з Торонто.

Жюрі вирішило, як варті спеціального відзначення твори: "БІЛЯ ФОНТАНИ" (Автор: Михайло Островерха з Нью Йорку); "СОЛОМ'ЯНИЙ БРИЛЬ" (Автор: П. Киселів з Нью Йорку); "ДОРОЖНЄ ЗНАЙОМСТВО" (Автор: Анатоль Галан з Рачестер, Н.Й.); "МАТІЙОЛКА" (Автор: Іван Керницький з Нью Йорку); "ЗУБИ" (Автор: Р. Левицький з Елізабет, Н.Дж.); "ЛИСТ ВІД СИНА" (Автор: Іванна Савицька з Джерзі Сіті); "НА ВАКАЦІЯХ" (Автор: Іван Івахів з Денвер, Колорадо); "БІЛІ КАШТАНИ" (Автор: Олександр Зозуля з Лівонія, Мишиген); "СПОКУТУВАНА ПРОВІНА" (Автор: Володимир Барагура з Вудгейвен, Н.Й.); "ДЕНЬ І НІЧ НА УЧАСТКУ ЛАГЕРЯ БАТИК" (Автор: Марія Кавун з Австралії); "МАМА З УКРАЇНИ" (Автор: Марія Кузьмович-Головінська з Філядельфії.)

Докінчення на обкладинці

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

3 ПРИПИСІВ МОЄЇ МАМИ

НАПОЛЕОНСЬКИЙ ТОРТ

¾ коробки (6 унцій) битого масла
6 ложок цукру
4 жовтки
6 унцій необбираного, тонко покраного в пасочки мигдалю
6 унцій тертої, несолодкої чоколяди (до печення)
шкірка з 1 цитрини і з 1 помаранчі
½ ложечки тертого цинamonу
½ ложечки тертих гвоздиків
4 ложки борошна
піна з 4 білків

Масло вбити з цукром і жовтками. Додати всі складники, на кінці піну з білків. Все добре вимішати, поділити масу на 3 частини і пекти окремі 3 коржі. Пекти в температурі 375° перших 20 хвилин, зменшити температуру до 325° і пекти 25 хвилин. Коли коржі простигнуть, переложити варенням з морелів, малиновим або вишневим "джемом"

Полива: ¾ фунта цукру-пудри, сік з 1 помаранчі і ½ цитрини. Сік вливати потрошку, щоб полива не була зарідка. Втерти на густу рідину, полити торт.

ТОРТИК З МОРЕЛЯМИ (АПРИКОЗИ)

2 горнятка борошна
1 кістка + 1 ложка масла (¼ фунта)
2 повні ложки цукру
1 ложка квасної сметани
шкірка з 1 цитрини

Маса:

4 унції сушених морелів (априкоз)
4 ложки цукру
3 білка
3 ложки цукру
½ ложечки "крім оф тартар"

3 поданих складників замісити тісто, поділити на чотири частини і спекти чотири тоненькі коржі. Тортівницю виложити натовщеним восковим папером. Температура 375, знижена на 325 час — 15 до 20 хвилин.

Маса: зварити сухі морелі, додати цукор і всмажити на мармеляду. Вбити піну з білків, додати цукор і "крім оф тартар", додаючи по ложці гарячого варення з морель — даліше вбивати. Переложити коржі і готовий торт посипати цукром — пудрою з ванільовим цукром.

ТОРТ З БІШКОПТІВ

2 коробки битого масла (1 фунт)
7 жовтків
¾ фунта цукру-пудри
сік і шкірка з 1 цитрини
сік і шкірка з 1 помаранчі
2 унції мигдалю
4 пачки бішкoptів ("Леді фінгерс")

Вбити масло з цукром, додаючи жовтки, сік та шкірку з цитрини і помаранчі.

Дно тортівниці вистелити кружком воскового паперу, вимашеного маслом, посипаним зрум'яненим, дрібно посіченим мигдалем. Боки тортівниці виложити половинками бішкoptів. Накладати на переміну масу і бішкoptи. Остання верства — бішкoptи. Добре притиснути і дати до холодильника на 24 години. Перед поданням обернути торт останньою верствою бішкoptів вділ і зняти восковий папір зверху.

МІРТАЛА Кардиналовська
(Бентов)

РАЙДУЖНИЙ МІСТ

(96 сторінок, 10 репродукцій скульптур)

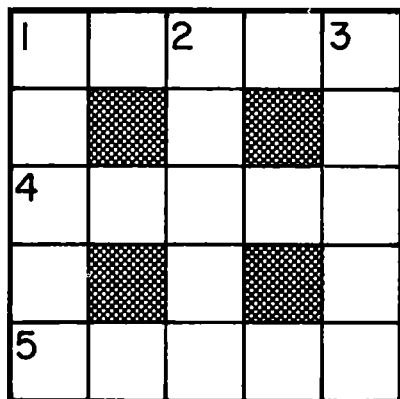
Ціна 5.50 дол. з пересилкою

Замовляти:

Mirtala Bentov
241 Glezen Lane
Wayland, MA. 01778

ПОДУМАЙТЕ

ВІДГАДАЙТЕ

ПОЗЕМНО

- Сестра мами
- Смачний печений (в Галичині буває варений)
- Дехто любить з макаронами

ДОЗЕМНО

- Гострий як
- Бульба
- Добрий як - - - - -

РОЗВ'ЯЗКА З Ч.10 РОЗВ'ЯЗКА З Ч.11

ПОЗЕМНО

1. Немудрий	1. Куток
2. Антракт	2. Уляна
3. Доволі	3. Хатка
4. Індик	4. Алярм
5. Явір	5. Ранок

ДОЗЕМНО

1. Надія	1. Кухар

СУКНЯ З ДВОХ ЧАСТИН

Сукня — костюм з вовни в одному кольорі. Спідниця прямої форми. Вільна, дуже тепер модна блуза зібрана нижче пояса кількома рядами вставної гумової тасьми. Коротенький рукав у головці призьбраний івшитий у квадратну пройму. Однокольорова

вишивка продовжує пазушку і викінчує рукави.

Однокольоровий сокальський взір.

Доповнення до ч. 11 ст. 39 1978 р.

До допису "Зимова сукня" слід додати: Сукня запроєкована Іриною Кметик

ЩЕ ПРО КОНКУРС

"ХТО МИ І ЧИЇ МИ ДІТИ"

Виховна референтка СУА Орися Лончина одержала низку листів від дітей, які брали участь у конкурсі й були нагороджені. Містимо деякі з тих листів:

Високоповажана Пані Ірина Лончина та Хвальне Жюрі!

Щиро дякую Вам за несподівану для мене першу нагороду. Сьогодні є велика радість моїм батькам і мені. Ваша цінна нагорода буде мені помагати в дальшій науці.

Також щиро дякую Вам за Ваші листи і обіцяю пам'ятати ціле моє життя: хто я і чия дитина.

З пошаною до Вас

Мартуся Ростислава Білик

Дорога Пані Лончина!

Минулого тижня я дістала Вашого листа і книжку. Я її оглядала і вона є дуже гарна і цікава. Дякую, що Ви мені її прислали.

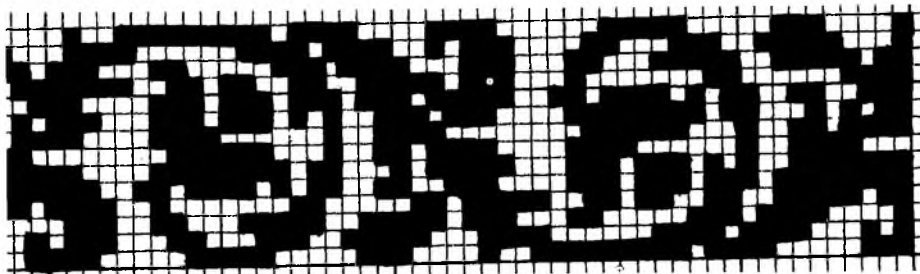
З щирим привітом

Доля Пацлавська

Книжка, за яку дякують нагороджені, це "Україна" — енциклопедія для молоді

Рис. Оля Стасюк

ВИПРОБУЙТЕ СВОЇ ОЧІ І СВОЮ ТЕРПЛИВІСТЬ!

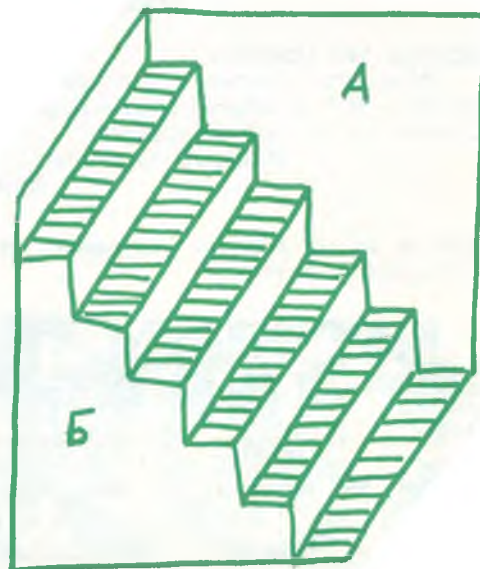
Подаємо Вам кілька око-оманливих образків — загадок. Щоби переконатися чи ваші очі вас не зводять, візьміть лінійку та компас і відшукайте відповіді.

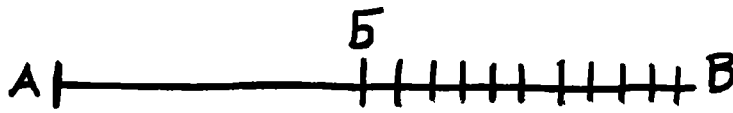
1. Чи фігура А є вища, як ширша?
Чи фігура Б є ширша, як вища?

2. Котра стіна ближча сходів — А чи Б?
Придивіться до цієї діаграми з усіх боків.

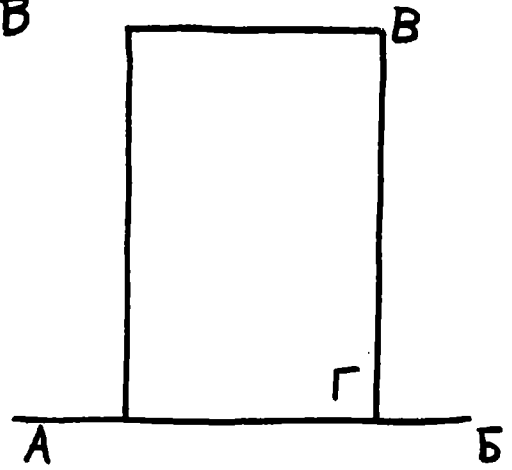

3.

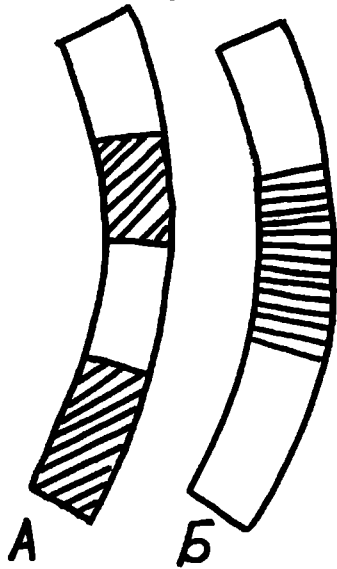
3. Котра лінія довша АБ чи БВ?

4.

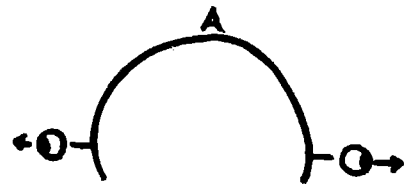
4. Котра лінія довша А Б чи В Г?

5.

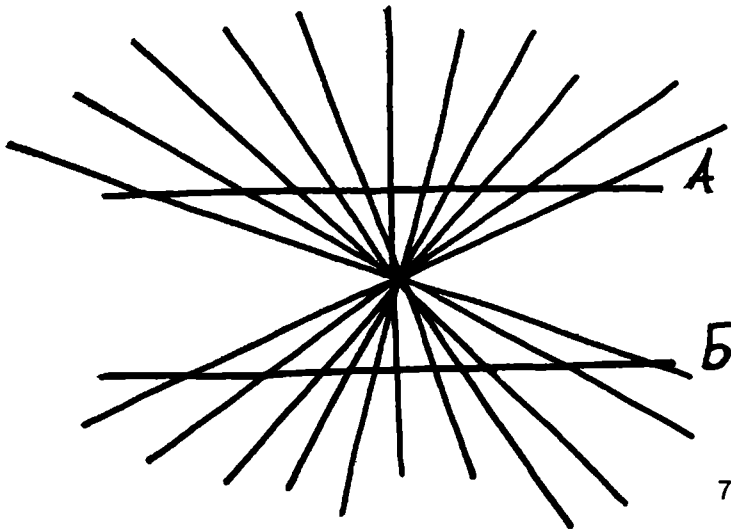
5. Котре довше А чи Б?

6.

6. Котра дуга менша, — дуга А чи Б?

7.

7. Чи лінії А і Б є прямі?
Чи вони паралельні?

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимось сумною вісткою з членством СУА і приятелями, що 26-го жовтня 1978 р. на 54-му році життя упокоїлася в Бозі членка 114-го Відділу в Трой, Н. Й. **Зеновія Байлак**.

Покійна народилася в Україні. Була дуже діяльна і своєю енергією заохочувала інших до праці. В Відділі була господарською референткою.

У похоронному заведенні Покійну попрощала бувша голова Відділу Віра Теодорович. Членки Відділу й чисельна громада взяли участь у похоронних відправах.

Бл. п. З. Байлак залишила в глибокому смутку мужа Івана, сина, невістку і внучку.

Спи, Дорога Союзяно, у чужій землі, хай Господь Бог візьме Тебе у свою опіку.

Гертруда Бобеляк
голова

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу бл. пам'яті **Ольги Кулиняк**, колишньої членки Управи 43 Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії, складаємо 12.00 дол. на Запасний Фонд Нашого Життя, а Родині пересилаємо щирі співчуття.

43 Відділ СУА
Філядельфія

Дня 30-го жовтня 1978 р. відійшла у засвіти **Софія Козовик** мама нашої членки Аделі Савки. Складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя"

Членки 56-го Відділу СУА в Дітройті

Замість квітів на могилу бл. п. **Евгенії Лопати**, матері нашої членки бл. п. Оксани Омецінської, складаємо

нею **Стефанія Гаврилук** з дому Ілевич, мгр. фармації, членка 49-го Відділу СУА в Боффало, Н. Й., народжена в червні 1923 р. в Голготі Станіславщина, відійшла від нас 11 листопада 1978.

Любляча дружина, мати, бабуня, людина великих чеснот, дуже релігійна, взірцева громадянка-патріотка, незвичайно солідна у виконванні всіх обов'язків.

Прибувши до Америки в 1951 р., присвятилась разом з чоловіком Іваном всеціло своїй родині. Як тільки підховала трохи 4 дітей, вступила в 1963 р. до 49-го Відділу. Три роки була референткою суспільної опіки. Від 1970 до 1974 року сповняла обов'язки секретарки. Кілька разів приготувляла вечори дитячої та молодечої самодіяльності.

Залишила в глибокому смутку мужа Івана, сина Осипа з невісткою Анею і 2 внуками, дочку Марту з чоловіком Юрієм Шевчуком, дві доні-близнючки: Діану і Уляну, 4 сестри, нас союзянок та всю боффалівську громаду, яка відпровадила її чисельно на місце вічного спочинку. Над відкритою могилою прощальне слово виголосив прибулий здалека о. Любомир Мудрий, від УККА прощав її д-р Михайло Лоза, а від 49-го Відділу СУА голова Ярослава Борачок.

Ніля Стецьків
секретарка 49-го Відділу СУА,
Боффало, Н. Й.

10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

76 Відділ СУА, Воррен, Міч.

У вічну пам'ять нашої найдорожчої та незабутньої мами бл. п. **Мирослави Зінюк Притули** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" та 25.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку.

Д-р Христина Притула Кузьмович

Замість квітів на могилу мами нашої товаришки складаємо на стипендію акцію СУА 20.00 дол.

Марта Сидір і Дарія Микита

В першу річницю смерті бл. п. **Асі Чмоли** складаю 11.00 дол. на передплату журналу для "бабусі"

Марія Фіглюс

У пам'ять мого батька сл. п. **Стефана Ворони** складаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 11.00 дол.

Надія Людмила Хайнацька

У світлу пам'ять редактора **Геннадія Которовича** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Константин і Надія Дидинські

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **д-р Івана Мрица**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марія Голубовичева з Нью Гейвен

Замість квітів на могилу бл. п. **Марії Щурко**, мами нашої приятельки Олі Бачинської складаємо 10.00 дол. на Фонд "Мати і Дитина", а родині висловлюємо щире співчуття.

Марія і Мирон Кузьма, Сиракузи, Н. Й.

Замість квітів на могилу бл. п. **Миколи Костинюка**, батька інж. Гриця та інж. Ліди з Пашковських Костинюк, складають 10.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя"

Софія і Семен Михайлишини

Замість квітів на могилу бл. п. **Марії Донцової**, складаю 5.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Галина Назар

Замість квітів на свіжу могилу **Володимири Остапак**, товаришки зі шкільної лави СС Василянок в Станіславові, складаю 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дочці Дарії з родиню висловлюю сердечне співчуття

Марія Герус, Джерзі Сіті

В другу річницю смерті моєї незабутньої дорогої приятельки бл. п. **Івонні Бенцаль**, складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Анна Кізіма

Замість квітів на могилу бл. п. **Евстахії Мацілінської**, любительки народного мистецтва, складаю 5.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку

Ольга Ліщинська

Подаємо ще раз зміст нотатки "Замість квітів", який не був поданий у цілості в числі "Нашого Життя" ч. 11 ст. 40

У світлу пам'ять бл. п. стріянки **Івонні Левицької-Дуткевич** і бл. п. тети **Наталії Гарасовської** складаємо 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родинам висловлюємо щирі співчуття.

Ірена і Роман Левицькі

Замість квітів на могилу бл. п. Софії з Кушнірів Клос, сестри нашої членки Марії Барагури, складаємо 10.00 дол. на Пресовий фонд "Нашого Життя"

Управа і членки 64 Відділу СУА Нью Йорк

Замість квітів на могилу бл. п. Стефи Салдан складають 10.00 дол. на Український Музей

Кіра і Роман Скоробогаті

Замість квітів на могилу бл. п. Стефи Салдан складають 20.00 дол. на Український Музей

Таня і Аполінарій Осадци

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невірливих і образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 - 1 по полудні від 3 - 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533 - 4646. Адреса: 108 Second Ave., New York, N. Y 10003

ВИДАННЯ ДО НАБУТТЯ У КАНЦЕЛЯРІЇ СУА

UNWLA
108 Second Ave.,
New York, N. Y 10003

Докінчення ЗАМІСТЬ ІНТЕРВ'Ю

Отож, керівники "Верховинців" займаються не тільки мистецькою, але великою мірою і громадською роботою. Ця робота ніколи не кінчається і не раз виглядає безнадійно тяжкою. Після закінчення розмови з панством Гензами, приходиться на думку, що завдання танцюриста, більше як якого іншого мистця, рівняється завданням славетного лицаря з Ла Манші: безперестанно змагатися з непереборними труднощами, щоб досягнути не-досяжної зорі...

ВІДЗНАЧКА СУА (для членів)	3.75
ВЗОРИ В АЛЬБОМАХ — серії 1, 3, 4 і 5	4.25
WOMEN POLITICAL PRISONERS IN THE USSR	.50
ІСТОРИЧНИЙ ОДЯГ УКРАЇНКИ — 12 поштівок (64 Відд.)	3.25
КАРТКИ "ВЕРТЕП" (64 Відд.) — 10 карток	3.75
КІТ МУЗИКА — Діма (83 Відд.)	2.75
ПЕЧИВО — Н. Костецької	1.75
РІДНА ПІСНЯ — співаник-посібник для вчительок дитячих садків, світличок і підготовчих клас	4.75
РІВНОАПОСТОЛЬНА св. ОЛЬГА — о. І. Нагаєвський	1.75
SPIRIT OF FLAME — L. UKRAINKA	10.50
ТВОРЧИЙ ШЛЯХ Л. УКРАЇНКИ — д-р А. Княжинський	2.50
УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР — д-р Кость Вагилевич	3.50
УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ — З. Терлецької	8.00
"ЦІЛИЙ СВІТ — ВЕЛИКА ШКОЛА" — казка для дітей награна на ленті	5.25

Ціна з пересилкою

Докінчення ВИСЛІД КОНКУРСУ

Жюрі виділило в окрему групу три твори, що заслуговували б на нагороду або відзначення, але за своїм жанром, або тому, що були вже частинно друквані не відповідають умовам конкурсу. Це "КНЯЗЬ" (Автор: Юрій Тис з Ворен, Мишиген), 10 БЕРЕЗНЯ" (Автор: Галя Мазуренко з Лондону, Англія, та "У СИБІРУ" (Автор: Марія Кавун з Австралії).

18 листопада 1978 року.

Члени Жюрі:

Іван Коровицький
Григорій Костюк
Юрій Лавріненко

Вечір Літературного Конкурсу мав оригінально заплановану програму: він почався не від проголошення вислідів, але від мистецького читання нагороджених творів. Твори читано, не виявляючи прізвищ авторів і після читання проведено на залі голосування, щоб виявити, як слухачі оцінюють прослухані оповідання. Найбільше голосів від публіки здобуло оповідання "Ніби в кінофільмі". На друге місце слухачі поставили оповідання "Зламаний перстень", на третє — оповідання "Сестра Анна". Мистецьке читання було у виконанні професійних українських акторів, що живуть у Філядельфії. Марія Степова-Карп'як читала оповідання "Італійські помідорчики" та "Сестра Анна". Евдокія Дичко-Блавацька "Зламаний перстень", Ярослав Пінот—Рудакевич — "Ніби в кінофільмі" та "Вітер часу".

Програмою вела Марта Тарнавська. Виставку книг Бібліотеки Пласту і Рідної Школи підготувала бібліотекарка цієї книгозбірні Анна Максимович. Чай, кави і тістечка були у заряді куреня пластунок-сеніорок "Чортополохи"

Фундаторами Літературного Конкурсу Бібліотеки Пласту і Рідної Школи були чотири установи: Товариство "Рідна Школа" у Філядельфії, Пластова Станиця Філядельфії, 24 курінь УПС "Чортополохи" та 8 курінь УСП "Чортополохи" Конкурс підготувала й провела окрема комісія, в склад якої входили: Марта Тарнавська, голова, та Анна Максимович, Надія Оранська, Надія Забігач та Галина Філінська, члени.

Бібліотеку Пласту і Рідної Школи — культурну станицю, що вирішила відзначити своє двадцятиліття не ювілейним бенкетом, а літературним конкурсом для письменників, організували і ведуть у Філядельфії від 1958 року пластові курені УСП-ок і УПС-ок "Чортополохи". Бібліотека має около 5000 томів добірної і фахово скаталогізованої літератури з усіх ділянок знання. Вона відкрита кожної неділі від години 10-ої до 12-ої вранці в парафіяльному домі при вулицях 16-й і Каюга у Філядельфії і з неї користають українські читачі різного віку, різних потреб і зацікавлень. Бібліотека вже і в минулих роках організувала конкурси, але раніше це були конкурси для дітей і молоді — на книгочитання, на літературні та мистецькі спроби. Конкурс для українських еміграційних письменників Бібліотека Пласту і Рідної Школи організувала вперше.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"
Return to "Our Life" Magazine, 108 Second Ave. New York, N. y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Взір з села Угринів, Сокальщина. Вгорі "полуниці з пташками"; нижче "метелики". Зі збірки Ірини Кашубинської рис. Ольги Трачук
Pattern from the village of Uhryniv, district of Sokalshchyna. At the top "strawberries with birds", below "butterflies" from the collection of Iryna Kashubinsky. Drawing by Olha Trachuk.